

Shree Kundkund-Kahan Parmarthik Trust

302, 'Krishna-Kunj', Plot No.30, Navyug CHS Ltd., V. L. Mehta Marg, Vile Parle(w), Mumbai-400056
Phone No. : (022) 2613 0820. Website : www.vitragvani.com Email : info@vitragvani.com

Atmadharma is a magazine that has been published from Songadh, since 1943. We have re-typed and uploaded the old Atmadharma Magazines to our website www.vitragvani.com

We have taken utmost care while re-typing, from the original Atmadharma Magazines. There may be some typographical errors, for which we request all readers to kindly inform us about the same, to enable us to correct and improve. Please send your comments to info@vitragvani.com

**Shree Kundkund-Kahan Parmarthik Trust
(Shree Shantilal Ratilal Shah-Parivar)**

વર્ષ : ૧૩ અંક ૧૨ : બ્રહ્મચર્ય-અંક (બીજો) : આસો : ૨૪૮૨

શાંતિનું ઝરણું.....

અરે જીવ! બાહ્ય વિષયો તો મૃગજળ જેવા છે; તેમાં ક્યાંય તારી શાંતિનું ઝરણું નથી. અનંતકાળથી તે બાહ્ય વિષયોમાં ઝાંવા નાંખ્યા, છતાં તને શાંતિ ન થઈ, -તૃપ્તિ ન થઈ, માટે તેમાં શાંતિ નથી એમ સમજીને હવે તો તેનાથી પાછો વળ....ને ચૈતન્યસ્વરૂપમાં અંતર્મુખ થા! ચૈતન્યસન્મુખ થતાં ક્ષણમાત્રમાં તને શાંતિનું વેદન થશે.....ને.....એ શાંતિના ઝરણામાં તારો આત્મા તૃપ્ત-તૃપ્ત થઈ જશે.

-પૂ. ગુરુદેવ

પરમ પ્રભાવી શાસન રત્ન

હે પરમકૃપાળુ ગુરુદેવ !

અધ્યાત્મતેજની સાથે સાથે આપનું બ્રહ્મતેજ પણ અલૌકિક છે. આધ્યાત્મિક ઉપશાંતરસ વરસાવવા માટે આપ ચંદ્ર સમાન છો.....ને બ્રહ્મચર્યના અખંડ તેજથી આપ સૂર્ય સમાન છો..... આપના જેવા તેજસ્વી પુરુષનો જોટો મળવો આ કાળે મુશ્કેલ છે. અધ્યાત્મરસની ખુમારીથી ને બ્રહ્મચર્યના રંગથી આપનું જીવન રંગાયેલું છે...તેથી, આપની મહાપ્રતાપી છાયામાં નિરંતર વસતા....ને આપશ્રીના પાવન ઉપદેશનું પાન કરતા આપના નાના નાના બાળક-બાળિકાઓ પણ બ્રહ્મજીવન પ્રાપ્ત કરે તેમાં શું આશ્ચર્ય છે!!

હે ધર્મપિતા!.....જીવનના આધાર.....ને હૈયાનાં હાર! આપશ્રી દ્વારા થઈ રહેલ જૈનશાસનનો પુનરુદ્ધાર....શોભા...અને અભિવૃદ્ધિનું શું વર્ણન કરીએ? આપની રગેરગમાંથી જિનશાસનની પ્રભાવનાના સૂર ઊઠી રહ્યા છે..... ને રોમેરોમમાં વીતરાગધર્મના નાદ ગૂંજી રહ્યા છે. જિનશાસન ઉપર ઘેરાયેલા મોહનાં વાદળને ગગનભેદી જ્ઞાનગર્જનાવડે આપે વિખેરી નાખ્યા છે.... ને દિવ્યજ્ઞાનપ્રભા વડે આપે જૈનશાસનને ઝગમગાવી દીધું છે.....તેથી આપ 'જિનશાસનના અણમોલરત્ન' છો.

હે શાસનરત્ન! આપના સુહસ્તે આજે ભારતભરમાં વીતરાગી દેવ-ગુરુ-ધર્મનો ઝંડો અત્યંત ગૌરવપૂર્વક ઉન્નતિના શિખરે ફરકી રહ્યો છે.....ને એ ઝંડાની છાયામાં હજારો આત્માર્થી જીવો હોંશભેર આવી રહ્યા છે.

પૂ. ગુરુદેવ દ્વારા જૈનધર્મની મહાન પ્રભાવના એક સાથે ૧૪ કુમારિકા બહેનોએ લીધેલી બ્રહ્મચર્યની દીક્ષા વિલાસિતા ઉપર આધ્યાત્મિકતાનો મહાન વિજય

અમારા સાધર્મીબંધુઓને એક મહાન સમાચાર દેતાં અમને અત્યંત હર્ષ થાય છે કે, આ દસલક્ષણી-પર્યુષણપર્વના પહેલા દિવસે-ભાદરવા સુદ પાંચમ ને રવિવારના શુભ દિને, પરમ પૂજ્ય સદ્ગુરુદેવના ઉપદેશથી પ્રભાવિત થઈને ૧૮ થી ૨૬ વર્ષની નાની નાની ઉમરના ચૌદ ૧૪ કુમારિકા બહેનોએ આજીવન બ્રહ્મચર્ય-પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે. આ બ્રહ્મચર્ય-પ્રતિજ્ઞા જે ઉદ્દેશથી ધારણ કરવામાં આવી છે તેની ખાસ મહત્તા છે, -તે આપણે આગળ જતાં જોઈશું.

આમ તો આ યુગમાં પરમપૂજ્ય સદ્ગુરુદેવશ્રી કાનજીસ્વામી દ્વારા દિગંબર જૈનધર્મની મહાન પ્રભાવનાનાં કાર્યો એક પછી એક થયા જ કરે છે, અને અમારા સાધર્મીબંધુઓ એનાથી પરિચિત પણ છે; આજે તો પૂ. ગુરુદેવનો પ્રભાવ ભારતભરમાં પ્રસરી ગયો છે. તેમાં વળી આ ૧૪ કુમારિકા બહેનોએ બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા લીધી તે પણ જૈનધર્મની પ્રભાવનાનો એક એવો જ મહાન પ્રસંગ છે.

માત્ર બ્રહ્મચર્યપાલનના શુભરાગમાં અટકી જવાનો આ બહેનોનો ઉદ્દેશ નથી, તેઓનો ઉદ્દેશ તો નિવૃત્ત જીવનપૂર્વક આગળ વધીને આત્મહિતની સાધના કરવાનો છે. કોઈ પણ ઉપદેશકના પ્રભાવથી એક સાથે ૧૪ કુમારિકા બહેનોએ, માત્ર આત્મહિતની સાધના અર્થે આ રીતે પોતાનું જીવન સમર્પિત કરી દીધું હોય-એવું હાલના ઇતિહાસમાં સાંભળવામાં આવતું નથી. પરમપૂજ્ય ગુરુદેવનો ઉપદેશ કેટલી સરલતાથી જીવોને આત્મહિતમાં લગાડી ઘે છે, અને તે ઉપદેશ કેટલો વીતરાગતા ભરેલો છે-તેનું અનુમાન વિવેકી જિજ્ઞાસુઓ આ મહાન પ્રસંગ ઉપરથી કરી શકશે. પૂ. ગુરુદેવનો આત્મસ્પર્શી ઉપદેશ અનેક જીવોનાં જીવન પલટાવી નાંખે છે.

જે કુમારિકા બહેનોએ બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે તેઓનાં નામ નીચે મુજબ છે-

(૧)	લલિતાબેન	[મણીઆર ધરમશી હરજીવનના સુપુત્રી,	વઢવાણ	ઉ. વ. ૨૬
(૨)	જસવંતીબેન	[દામાણી હીરાચંદ ત્રિભુવનદાસના સુપુત્રી,	સોનગઢ	ઉ. વ. ૨૬
(૩)	ચંદ્રાબેન	[શાહ છોટાલાલ ડામરદાસના સુપુત્રી,	ધાંગધા	ઉ. વ. ૨૬
(૪)	પુષ્પાબેન	[શાહ છોટાલાલ ડામરદાસના સુપુત્રી,	ધાંગધા	ઉ. વ. ૨૪
(૫)	પદ્માબેન	[શાહ કેશવલાલ મહીજીભાઈના સુપુત્રી,	બોરસદ	ઉ. વ. ૨૫
(૬)	ઈંદુમતીબેન	[શાહ ચીમનલાલ ભાઈલાલના સુપુત્રી,	બરવાળા	ઉ. વ. ૨૨
(૭)	સુશીલાબેન	[શાહ જગજીવન ચતુરભાઈના સુપુત્રી,	સુરેન્દ્રનગર	ઉ. વ. ૨૧
(૮)	ઉષાબેન	[દોશી જગજીવન બાઉચંદના સુપુત્રી,	સાવરકુંડલા	ઉ. વ. ૧૮
(૯)	સુશીલાબેન	[મહેતા શાંતિલાલ ગીરધરલાલના સુપુત્રી,	જોડીઆ	ઉ. વ. ૨૨
(૧૦)	ચંદ્રપ્રભાબેન	[શાહ રતિલાલ પોપટલાલના સુપુત્રી,	જામનગર	ઉ. વ. ૨૩
(૧૧)	જસવંતીબેન	[શાહ રતિલાલ પોપટલાલના સુપુત્રી,	જામનગર	ઉ. વ. ૨૧
(૧૨)	ભાનુમતીબેન	[શેઠ ખીમચંદ જેઠાલાલના સુપુત્રી,	રાજકોટ	ઉ. વ. ૨૧
(૧૩)	જસવંતીબેન	[ઝોબાણિયા હિંમતલાલ છોટાલાલના સુપુત્રી,	નાગનેશ	ઉ. વ. ૨૧
(૧૪)	વસંતબેન	[ગાંધી શીવલાલ ત્રિભુવનદાસના સુપુત્રી,	અમરેલી	ઉ. વ. ૨૧

એક સાથે આ ચૌદ વીરબાળાઓ જ્યારે 'બ્રહ્મચર્યદીક્ષા' લેવાને માટે પૂ. ગુરુદેવની સમક્ષ ઊભી થઈ તે વખતનું વૈરાગ્યદૃશ્ય ખાસ દર્શનીય હતું, - જાણે કે આ ચૌદ કુમારિકા બહેનોએ પૂજ્યગુરુદેવના અધ્યાત્મોપદેશરૂપી બાણ વડે સંસારને જીતી લીધો હોય ને આધ્યાત્મિકતાનો વિજયધ્વજ ફરકાવતી હોય !

નાની ઉંમરમાં, આત્મહિતની ભાવનાથી આવું સુંદર કાર્ય કરવા બદલ આ બધા બહેનો અભિનંદનને પાત્ર છે; અને પ્રમોદપૂર્વક તેમને અનુમતિ આપવા બદલ તેઓના વડીલો પણ ધન્યવાદને પાત્ર છે. સોનગઢમાં આ બ્રહ્મચર્ય પ્રસંગ ઘણા ઉલ્લાસપૂર્વક ઊજવવામાં આવ્યો હતો.

આ ચૌદ બહેનોની માફક, સાત વર્ષ પહેલાં બીજા છ કુમારિકા બહેનોએ પણ પૂ. ગુરુદેવ પાસે આજીવન બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. (આ છ બહેનોનાં નામ તથા બ્રહ્મચર્યપ્રસંગના સમાચાર વગેરે માટે 'આત્મધર્મ' નો "બ્રહ્મચર્ય-અંક" જુઓ, વર્ષ છઠ્ઠું અંક બીજો.) આ પ્રમાણે એકંદર વીસ કુમારિકા બ્રહ્મચારી બહેનો હાલ સોનગઢમાં વસે છે.

યથાર્થ તત્ત્વની રુચિપૂર્વક સામુહિક 'બ્રહ્મચર્ય-દીક્ષા'ના આવા પ્રસંગો ભારતના ઇતિહાસમાં બહુ વિરલ છે. સંસારના વિષયકષાયોથી હડહડતા વાતાવરણમાં લગભગ અશક્ય જેવી લાગે એવી આ વાત જ્ઞાનીસંતોની સમીપતામાં કેવી સુગમ બની જાય છે! - એનું આ પ્રત્યક્ષ ઉદાહરણ છે. ખરેખર તો, પરમ ઉપકારી પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ શ્રી પરમ અસંગી શુદ્ધચૈતન્યતત્ત્વના જે ઉપદેશની અમૃતધારા નિરંતર વરસાવી રહ્યા છે તેમાં કોઈ એવો પ્રભાવ છે કે તે ઉપદેશનું શ્રવણ અને મંથન કરનારના જીવનમાં વૈરાગ્યભાવ સહેજે પોષાતો જાય છે, ને તેનું જ આ એક નાનકડું ફળ છે..... શુદ્ધસ્વભાવ તરફ વળવા માટે દિશા પલટાવવાનો ઉદ્યમ કરતાં કરતાં વચ્ચે રાગની દિશા પણ પલટી જાય છે ને તેથી વીતરાગી દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર પ્રત્યે વિનય-ભક્તિના તેમજ બ્રહ્મચર્ય વગેરેના અનેક પ્રસંગો બને છે.

આ બધા બહેનોએ આત્મહિતને માટે જીવન સમર્પણ કરી દેવાનું જે સાહસ પ્રાપ્ત કર્યું છે. તેમાં, પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના આત્મસ્પર્શી ઉપદેશનો તો મુખ્ય પ્રભાવ છે જ-તે ઉપરાંત એવું જ મહત્ત્વનું એક બીજું પણ કારણ છે, અને તે છે-બે બહેનોની શીતલ છાયા ને વાત્સલ્યભરી ઢૂંઢૂ! પરમ પૂજ્ય બેનશ્રી ચંપાબેન તથા પરમ પૂજ્ય બેન શાંતાબેન એ બંને બહેનો (-કે જેમનો ઉલ્લેખ મુખ્યપણે "બેનશ્રી-બેન" એવા સંયુક્ત નામથી કરવામાં આવે છે-) તેમનું ધર્મરંગથી રંગાયેલું સહજ જીવન તો નજરે જોવાથી જ ખ્યાલમાં આવી શકે. એ બંને બહેનોની પવિત્રતા, અનુભવ, સંસ્કાર, વૈરાગ્ય, તેમજ દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યેની અપાર ભક્તિ અને અર્પણતા, વિનય અને વાત્સલ્ય વગેરેનું વિગતવાર વર્ણન અહીં થઈ શકે તેમ નથી. આજથી પાંચ વર્ષ પહેલાં જ્યારે કલકત્તાવાળા શેઠશ્રી વછરાજી ગંગવાલ તથા તેમના ધર્મપત્ની મનફૂલાદેવી પહેલીવાર સોનગઢ આવ્યા.....અને માત્ર ચાર દિવસ પૂ. ગુરુદેવનો આધ્યાત્મિક ઉપદેશ સાંભળ્યો....તથા બંને પવિત્ર બહેનોની ધર્મમય જીવનચર્યા દેખી.... ત્યારે તેઓ એટલા પ્રભાવિત થઈ ગયા કે તે જ વખતે સોનગઢમાં બહેનોને માટે એક આશ્રમ બંધાવવાનો તેમણે નિશ્ચય કર્યો, અને તે પ્રમાણે એક સુંદર આશ્રમ- "શ્રી ગોગીદેવી દ્વિગંબર જૈન શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમ" લગભગ સવા લાખ રૂ. ખર્ચે તેમણે બંધાવી આપ્યો. તે આશ્રમમાં પૂ. બેનશ્રી-બેનની હિતકર છાયામાં અનેક બહેનો રહે છે; જેઓ આશ્રમમાં નથી રહી શકતા તેઓ પણ આસપાસમાં જ રહે છે. અને આ બહેનોના જીવનમાં પૂ. બેનશ્રી-બેન નિરંતર અપાર વાત્સલ્યપૂર્વક જ્ઞાન-વૈરાગ્યનું સીંચન કરે છે.....દેવ-ગુરુ-ધર્મની ભક્તિ બાબતમાં તો વર્તમાનયુગમાં તેઓશ્રીની અતૃતીયતા છે. આ રીતે ધર્મમાતા પૂ. બેનશ્રી-બેને આ પુત્રીઓના જીવનનું ઘડતર કર્યું છે અને એ માતાઓની પવિત્ર ગોદમાં રહીને જ આ બધી બહેનોએ સતના શરણે જીવન સમર્પણ કરવાની તાકાત મેળવી છે. આ રીતે પરમ પવિત્ર પૂ. બેનશ્રી ચંપાબેન અને પરમ પવિત્ર પૂજ્ય બેન શાંતા બેનનો પણ બહેનોના જીવનમાં મહાન ઉપકાર છે.

બ્રહ્મચર્ય-પ્રતિજ્ઞા લેનાર આ બધા બહેનોએ અનેક વર્ષો સુધી પરમપૂજ્ય ગુરુદેવના ઉપદેશના શ્રવણ ઉપરાંત અનેક શાસ્ત્રોની સ્વાધ્યાય પણ કરી છે અને દર્શન-પૂજન-

ભક્તિ આદિ કાર્યો તો તેમને માટે સહજ છે. આ બહેનોએ અનેક વર્ષના સત્સમાગમ અને અભ્યાસ બાદ પોતાની મેળે જ બ્રહ્મચર્ય-જીવન ગાળવાનો નિર્ણય કર્યો છે, તે માટે કોઈએ તેમને કહ્યું નથી, એટલું જ નહિ પરંતુ જ્યારે તેમણે બ્રહ્મચર્ય માટેના પોતાના વિચારો જણાવ્યા ત્યારે તેમની દૃઢતાની કસોટી કરીને જ તેમના વડીલોએ તેમને સંમતિ આપી છે. આ બહેનો પોતાની ભૂમિકાને લક્ષમાં રાખીને રાત્રીભોજનત્યાગ, કંદમૂળ વગેરે અભક્ષ્ય ત્યાગ ઇત્યાદિ યોગ્ય સંયમપૂર્વક રહે છે; અને નિવૃત્તિપૂર્વક પોતાના ધ્યેયને પહોંચી વળવા માટે શક્તિ અનુસાર પ્રયત્ન કર્યા કરે છે. સંતોની છાયામાં આત્મસાધના વડે તેઓ પોતાના ધ્યેયને શીઘ્ર પ્રાપ્ત કરો..... એવી ભાવના છે.

બ્રહ્મચર્ય-પ્રતિજ્ઞા લેવાના દિવસે (ભાદરવા સુદ પાંચમે) સવારમાં ભક્તમંડળ સહિત બધા બહેનોએ ભક્તિપૂર્વક શ્રી દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રનાં દર્શન-સ્તુતિ કર્યા હતા, તેમ જ જિનમંદિરમાં શ્રી જિનેન્દ્રભગવાનનું તથા દસલક્ષણધર્મનું સમૂહપૂજન કર્યું હતું. ત્યાર બાદ આજના પ્રસંગ નિમિત્તે શ્રી જિનવાણી માતાની રથયાત્રા બેન્ડવાજાં સહિત નીકળી હતી. બ્રહ્મચર્ય લેનારા ચૌદ બહેનો સહિત રથયાત્રા ગામમાં ફરીને 'શ્રી પ્રવચનમંડપે' આવી હતી..... ત્યાં પ્રવચનમાં પૂ. ગુરુદેવે વૈરાગ્યપૂર્વક કહ્યું હતું કે "આ શરીર તો ધૂળનું ઢીંગલું છે તેમાં ક્યાંય આત્માનું સુખ નથી.....તેના ઉપરથી દૈષ્ટિ હઠાવીને, ચૈતન્યસ્વભાવમાં એકાગ્ર થતાં અંદરથી શાંતિનું એક ઝરણું આવે છે! જીવ જે શાંતિ લેવા માગે છે તે કોઈ સંયોગોમાંથી નથી આવતી પણ પોતાના સ્વભાવમાંથી જ આવે છે." પૂ. ગુરુદેવનું અધ્યાત્મરસ-ઝરતું આ પ્રવચન સભાજનોને વૈરાગ્યની ધૂનમાં ડોલાવતું હતું. એ ચૈતન્યસ્પર્શી પ્રવચનનું શ્રવણ કર્યા બાદ ચૌદે બહેનો એકસાથે બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લેવા માટે હાથ જોડીને ઊભા થયા.....ને સભાજનો ઉત્સુકતાથી એ વૈરાગ્યપ્રસંગ નીહાળી રહ્યા.....

પરમપૂજ્ય ગુરુદેવે પ્રથમ માંગલિક સંભળાવ્યું; અને પૂર્વે કોઈ કુદેવ-કુગુરુના સેવનથી કે સાચા દેવગુરુના અવિનયથી, કે તીવ્ર હિંસાદિ પરિણામથી જે દોષો લાગ્યા હોય તેનું "મિચ્છામિ દુક્કડં" કરાવ્યું હતું. ત્યાર બાદ.... "નાની ઉમરમાં આ બહેનો બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લ્યે છે તે બહુ સારું કામ કરે છે" એમ કહીને, પૂ. ગુરુદેવે બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા આપી હતી કે-તમારે ચૌદેય દીકરીઓએ પંચપરમેષ્ટીની સાખે, ચાર તીર્થની સાખે ને આત્માની સાખે જીવજીવપર્યંત-આખી જિંદગી બ્રહ્મચર્ય પાળવું.

બેનો હાથ જોડીને વિનયથી સાંભળી રહી છે, ને ગુરુદેવ કહે છે : નિવૃત્તિથી આત્માના વિચારના અવકાશ માટે આ બ્રહ્મચર્ય નિમિત્ત છે. આત્માના લક્ષમાં આગળ વધવા માટે આ પણ એક નિમિત્ત છે. શાસ્ત્રોમાં બ્રહ્મચર્યના વખાણ ઘણા આવે છે; દૈષ્ટિ સહિતની વાત તો જુદી છે, અને ત્યારે પહેલાં પણ પાત્રજીવને બ્રહ્મચર્યાદિનો રંગ હોય છે.

એ પ્રમાણે બેનોની બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા પૂરી થયા બાદ પૂ. ગુરુદેવે સભાને સંબોધીને કહ્યું કે-"આજે આ દીકરીયુંએ બ્રહ્મચર્ય-પ્રતિજ્ઞા લીધી તે બહુ સરસ કર્યું. આ બેનો ઘણા વર્ષથી અહીં રહીને તત્ત્વનું શ્રવણ કરે છે.....અભ્યાસ કરે છે.....ને સમજણના લક્ષે આ કામ કરે છે; ધર્મનું મૂળસ્વરૂપ શું છે ને આ બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞાની મર્યાદા કેટલી છે તે તેમના ખ્યાલમાં છે. પહેલાં છ બેનુંએ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી ને આજે આ ચૌદ બેનુંએ પ્રતિજ્ઞા લીધી, આમ વીસ બેનો થયા. આવો પ્રસંગ ઘણા વર્ષે બને છે. રામજીભાઈ તો કહે છે કે 'દીકરીયુંએ ડંકા માર્યા છે.' બીજાઓએ આનું અનુકરણ કરવા જેવું છે. ઘણા તો પચાસ પચાસ વર્ષે પણ વૃત્તિને વાળી નથી શકતા, ત્યારે આ તો નાની નાની ઉમરમાંથી આ જાતની જવાબદારી લ્યે છે તે બેનોએ ઘણી હિંમત કરી છે.....કોઈએ તેમને કહ્યું નથી પણ તેઓને પોતાની મેળે જ આ જાતના ભાવ થયા છે.....આ તો સહજના સોદા છે....." (પૂ. ગુરુદેવે આટલું કહ્યા બાદ હિંમતભાઈ ભાષણ કરવા ઉભા થયા.....પણ ત્યાં તો અચાનક એક વાત યાદ આવતાં પૂ. ગુરુદેવે કહ્યું-)

"હા! જુઓ, એક વાત રહી ગઈ. આ બેનુંનો આવો સમૂહ તૈયાર થયો તે તો આ બેનોને (બેનશ્રીબેનને) આભારી છે; કેમકે હું તો બેનુંની વાતમાં ક્યાંય પડતો

નથી, મારે તો બૈરાંઓ સાથે પરિચય નથી, તેથી બેનોનો આ પ્રસંગ તો ખરેખર આ બે બેનોને આભારી છે. બેનોની છત્રછાયામાં આ બ્રહ્મચારી બેનોનું રક્ષણ ને પાલન થાય છે, તે બેનોનો પ્રભાવ છે. આ બેનોનાં (બેનશ્રી ચંપાબેન તથા બેન શાંતાબેનના) આત્મા અલૌકિક છે..... આ કાળે આવા બેનો પાડ્યા તે મંડળની બેનુંના મહાભાગ્ય છે..... જેનાં ભાગ્ય હશે તે તેમનો લાભ લેશે.”

ત્યારબાદ સમસ્ત સંઘ તરફથી નૂતન બ્રહ્મચારી બહેનોને અભિનંદન આપતાં વિદ્વાન ભાઈશ્રી હિંમતલાલભાઈએ કહ્યું હતું કે-આજે મંગળ દિવસ છે.....એક સાથે ૧૪ બેનોએ બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લીધી તે ગુરુદેવનો મહા પ્રભાવ છે..... આનંદનિધાન ચૈતન્યભગવાનના દર્શન કરીને તેનું જે સ્વરૂપ પૂ. ગુરુદેવ બતાવે છે તે ઝીલીને, “અમે અમારા આવા આનંદનિધાનને કેમ વરીએ !.....ને આ દુઃખદ ભવસાગરથી કેમ તરીએ ?”-એવી ભાવનાથી, “જ્યાં સુધી એ આનંદધામ હાથ ન લાગે ત્યાં સુધી તે આનંદધામને સ્પર્શીને આવતી સંતોની વાણી સાંભળ્યા જ કરીએ..... સંતોની છાયામાં રહીને એ આનંદધામની ઝાંખી કરાવનારી વાણીનું મંથન કર્યા જ કરીએ” -આવી ભાવનાથી આજે આ બેનોએ બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લીધી છે. તે માટે તેમને અત્યંત અભિનંદન ઘટે છે.....જે ભાવનાથી તેમણે આ કાર્ય કર્યું છે તે ભાવનામાં આગળ વધીને તેઓ પુરુષાર્થ વડે આત્મહિત સાધે-એમ ઈચ્છીએ.....આપણે સૌએ પણ એ કરવા જેવું છે કે જેથી અનંત ભવભ્રમણથી છૂટીએ.....આ બેનોએ જે વિરાટ પ્રયત્ન આદર્યો છે તે માટે તેમને ફરીને અભિનંદન !.....તેઓએ તેમના કુટુંબને અજવાળ્યું છે.....ને મુમુક્ષુમંડળનું ગૌરવ વધાર્યું છે.”

-આ ઉપરાંત, આ પ્રસંગે તાર અને પત્રોદ્વારા કેટલાક અભિનંદનના સંદેશાઓ આવ્યા હતા તે પણ વાંચી સંભળાવ્યા હતા. તેમાં ઈંદોરથી પ્રતિષ્ઠાચાર્ય પંડિત શ્રી નાથુલાલજી અભિનંદન દેતાં પોતાના પત્રમાં પ્રમોદપૂર્વક લખે છે કે-

“શ્રી પૂજ્ય સ્વામીજી સે શ્રી દસલક્ષણધર્મ કે પ્રારંભિક દિવસ ભાદ્રપદ શુક્લા ૫ કો પ્રાતઃ આજીવન બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા ગ્રહણ કરને વાલી ૧૪ કુમારી બહનોં કે પ્રતિ મૈં હાર્દિક આદરભાવ પ્રગટ કરતા હૂં.

“બાલબ્રહ્મચારી તીર્થકર શ્રી નેમિનાથ ઓર શ્રી પાર્શ્વનાથ કે પશ્ચાત્ શ્રી મહાવીરસ્વામીકા યહ તીર્થકાલ હૈ તથા બાલબ્રહ્મચારી શ્રી પૂજ્ય કાનજીસ્વામી કી અપૂર્વ વાણીકા પ્રભાવ હૈ કિ જિનકે આદર્શકા મૂર્તરૂપ સૌરાષ્ટ્ર કે અનેક તરુણા બાલબ્રહ્મચારી બન્ધુઓંમેં દષ્ટિગોચર હો રહા હૈ. ઈસી પ્રકાર બ્રાહ્મી-સુન્દરી ઓર રાજીમતીકે આદર્શકો કાર્યાન્વિત કરનેવાલી સોનગઢમેં વિદ્યમાન ૨૦ બાલબ્રહ્મચારિણી બહનેં તથા યુવાવસ્થામેં હી બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કરનેવાલે અનેક દમ્પતી ભગવાન મહાવીરકે તીર્થકી પ્રભાવના કર ઉસે સાર્થક બના રહે હૈ. નિઃસંદેહ આજ યહ ભૌતિકતા પર આધ્યાત્મિકતાકી વિજય હૈ.

।।।।। ધન્ય હૈ શ્રી પૂજ્ય સ્વામી જી, ઓર શ્રી પૂજ્ય બહનશ્રી બહન !”

અભિનંદન-સંદેશ પછી શ્રી જૈનસ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ તરફથી શેઠ શ્રી પ્રેમચંદભાઈએ બહેનોને અભિનંદન આપતાં, પરમ કૃપાળુ ગુરુદેવનો મહિમા વર્ણવ્યો હતો અને ‘આ બહેનો આત્માની શાંતિને લક્ષમાં રાખીને આગળ વધો’ -એવી ભાવનારૂપ આશીર્વાદ આપ્યા હતા; તેમ જ દરેક બહેનને એકેક સાડલો તથા ચાંદીનો ગ્લાસ ભેટ આપવામાં આવ્યા હતા.

ત્યારબાદ, બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા લેનાર બધા બહેનોના વાલીઓએ પોતપોતાના તરફથી જિનમંદિરમાં તેમજ કુમારિકા-બ્રહ્મચર્યાશ્રમ વગેરેમાં દાનની રકમો જાહેર કરી હતી. આ બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞાના અવસર ઉપર જુદાજુદા અનેક ગામોથી હજાર ઉપરાંત લોકો આવ્યા હતા..... ને દરેક ગામના શ્રી સંઘોએ પોતાનું વાત્સલ્ય બતાવ્યું હતું. અનેક લોકોએ કુમારિકા-બ્રહ્મચર્યાશ્રમના ફંડમાં હજારો રૂપિયાની રકમો લખાવી હતી. સુતાર અને રબારી સુદ્ધાંએ રકમો લખાવીને આ પ્રસંગે પોતાનો પ્રમોદ જાહેર કર્યો હતો.

અંતમાં, જયજયકારપૂર્વક આ પ્રસંગની પૂર્ણતા થતાં બ્રહ્મચારીબેનો તરફથી શ્રીફળની લાણી થઈ હતી.

ત્યારબાદ બ્રહ્મચારીબેનો ધર્મમાતા પૂ. બેનશ્રી-બેનના આશીર્વાદ લેવા ગયા.....ત્યાં વિનયપૂર્વક દર્શનાદિ કર્યાં. અને પૂ. બેનશ્રી-બેને પ્રસંગોચિત શિખામણ આપતાં ઘણા વાત્સલ્યપૂર્વક કહ્યું : “તમે આત્મહિતના હેતુએ જીવન ગાળજો.....દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્ર પ્રત્યે ભક્તિ અને બહુમાન વધારજો....અરસપરસ એકબીજાની બેનો હો-એ રીતે વર્તજો....ને વૈરાગ્યથી રહેજો....એમાં શાસનની શોભા છે. આત્માનું કલ્યાણ કેમ થાય...ને તે માટે પૂ. ગુરુદેવ શું કહે છે-તેનો વિચાર કરવો....સ્વાધ્યાય અને મનન વધારવું. બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞાને લીધે આત્માના વિચારને માટે નિવૃત્તિ મળે છે એમ પૂ. ગુરુદેવ વારંવાર કહે છે, માટે નિવૃત્તિ લઈને સ્વાધ્યાય-મનન કરવું. આમ તમારે તમારા જીવનમાં આત્માનું કલ્યાણ કરવાનું લક્ષ રાખવું.

પૂ. બેનશ્રીબેનની આવી સરસ હિત-શિખામણથી બધાને ઘણી પ્રસન્નતા થઈ હતી.

આ પ્રસંગ નિમિત્તે 'આશ્રમ' સુશોભિત મંડપ વગેરે શણગારથી શોભતો હતો....ને ત્યાં આખો દિવસ ઉલ્લાસભર્યું વાતાવરણ છવાઈ ગયું હતું. આજના ભક્તિ વગેરે કાર્યક્રમો પણ વિશેષ ઉલ્લાસથી થયા હતા. બ્ર. બેનો તરફથી આહારદાન માટે વિનંતિ થતાં ભાદરવા સુદ છટ્ઠના રોજ પૂ. ગુરુદેવે આશ્રમમાં પધારીને ભોજન કર્યું હતું. આ રીતે પૂ. ગુરુદેવ દ્વારા થઈ રહેલી અનેકવિધ પ્રભાવનાનો આ એક મહાન પ્રસંગ ઊજવાયો હતો.

પરમ પ્રભાવી પૂ. ગુરુદેવ દ્વારા પરમ હિતકર જૈનધર્મની અને વીતરાગી દેવ-ગુરુ-શાસ્ત્રની જે વિજયધ્વજા આજ ફરકી રહી છે તેને દેખીને કોઈ પણ ધર્મવત્સલ જિજ્ઞાસુ જીવનું હૃદય પ્રમોદથી પ્રકુટિલત થયા વગર રહી શકતું નથી.

અંતમાં, સર્વે હિતાર્થી જીવોને માટે એવી ભાવના છે કે, તેઓ આપણા જૈનશાસનના આ એક અતિ મૂલ્યવાન રત્નને પારખે, તેના દ્વારા થઈ રહેલી જૈનધર્મપ્રભાવનાને દેખીને પ્રમોદિત થાય અને દરેક આત્માર્થી જીવ પોતાના આત્મહિતને માટે જેટલો લઈ શકાય તેટલો લાભ અવશ્ય લ્યે. વિવેકીજનો આત્મહિતના અવસરમાં પ્રમાદ કરતા નથી.

જય જિનેન્દ્ર ! ! ! ! જય ગુરુદેવ ! ! ! ! જય જિનશાસન !

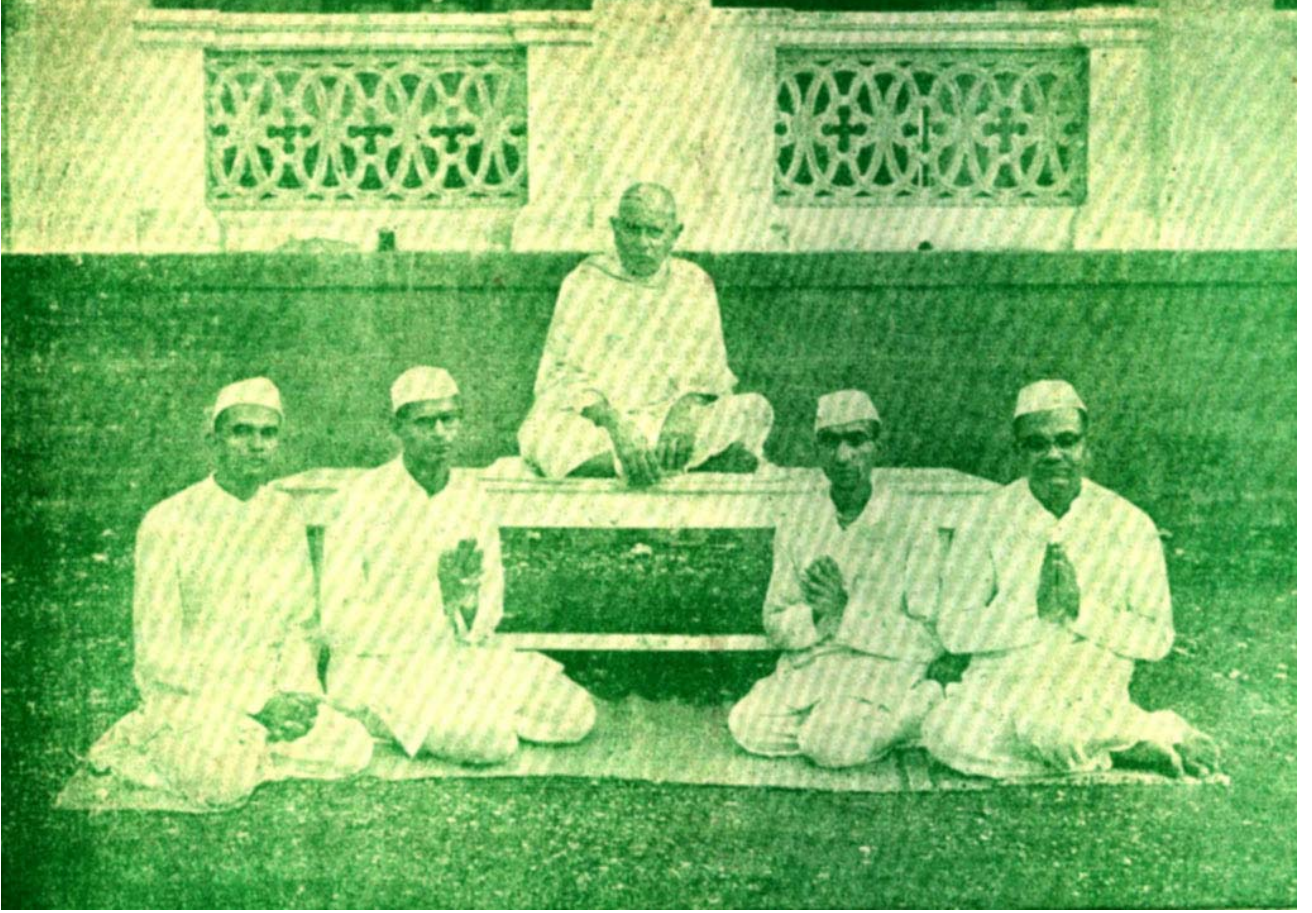
પ્રયત્નની દિશા

આત્માના પ્રયત્ન બાબતમાં દિશા બતાવતાં પૂ. ગુરુદેવ ઘણા ઊંડાણમાંથી કહે છે કે-

આત્મસ્વરૂપ શું છે તેનો નિર્ણય કરવાની ધૂન જાગવી જોઈએ.....બધા ન્યાયોથી નક્કી કરવાની લગન લાગવી જોઈએ.....બધાય પડખેથી અંદર નક્કી ન થાય ત્યાં સુધી સખ ન પડે..... એમ ને એમ ઉપર ટપકે જતું ન કરી દેવાય. અંદર મંથન કરી કરીને એવો દૃઢ નિર્ણય કરે કે જગત આખું ફરી જાય તોય પોતાના નિર્ણયમાં શંકા ન પડે. આત્માના સ્વરૂપનો આવો નિર્ણય કરતાં વીર્યનો વેગ તેના તરફ જ વળે છે. અંતરમાં પુરુષાર્થની દિશા સૂઝી ગઈ પછી તેને માર્ગની મુંઝવણ થતી નથી.....પછી તો તેની આત્માની લગની જ તેનો માર્ગ કરી લ્યે છે. આગળ શું કરવું તેનો પોતાને જ ખ્યાલ આવી જાય છે.....‘હવે મારે શું કરવું’ એવી મુંઝવણ તેને થતી નથી.

અહો ! આત્મા પોતે પોતાનું હિત સાધવા જાગ્યો.....ને.....હિત ન સાધી શકે એમ બને જ કેમ ? આત્માનો અર્થી થઈને આત્માનું હિત સાધવા જે જાગ્યો તે જરૂર આત્મહિત સાધે જ.

સંતોની શીતલ છાયામાં

**“અમ બાળકોને ચરણોમાં રાખજો.... સર્વ પર્યાયે કરજો સદાય..
-વંદન કરું ભાવથી હું.”**

હે વીરનંદન...ધર્મપિતા ગુરુદેવ! જેમ આપનો આત્મા આનંદમય ચૈતન્યપ્રભાથી ઝળકી રહ્યો છે તેમ આપની મુદ્રા પણ પ્રસન્નતામય બ્રહ્મતેજથી ચમકી રહી છે. બ્રહ્મજીવનની અદ્ભુત મોજમાં આપ મહાલી રહ્યા છો....ને હાકલદારા અનેક જીવોને એ તરફ દોરી રહ્યા છો. આપની વીરહાકલ સાંભળતાં જ આત્માર્થી જીવો ઝબકી ઊઠે છે....અને સંસારના વિષ જેવા વિષયોને ઠોકર મારીને આત્મિક-આનંદને સાધવા માટે આપના શરણે દોડ્યા આવે છે.

...તારા ચરણોમાં રહીએ સદાય....

[ચિત્રમાં, પરમપૂજ્ય ગુરુદેવ અને બાલબ્રહ્મચારી ભાઈઓનું દૈશ્ય છે. પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવની એક તરફ બ્ર. ચંદુભાઈ તથા બ્ર. અમુભાઈ છે.; અને બીજી તરફ બ્ર. ગુલાબચંદભાઈ તથા બ્ર. હરિભાઈ છે. આ બધા ભાઈઓએ લગભગ દસવર્ષ પહેલાં પૂ. ગુરુદેવ પાસે બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે; અને પૂ. ગુરુદેવની શીતલ છાયામાં તેઓ પોતાનું જીવન વીતાવે છે.]

સંતોની શીતલ છાયામાં

“અમ બાળકોને ચરણોમાં રાખજો.....સર્વ પર્યાયે કરજો સહાય.....
-વંદન કરું ભાવથી હું.”

આજ દિન સુવર્ણ ઊગ્યો ગુરુજના પ્રતાપથી, મહા ભાગ્ય ખીલ્યાં આજ મારે નાથ આવ્યા આંગણે.
અમ બાળના આધાર ગુરુજ, તરણ તારણ આપ છો, મુજ હૃદય ઊછળી જાય હું કઈ વિધ પૂજું નાથને ?
તુજ ગુણ અપરંપાર પ્રભુજી બાળકો કેમ વર્ણવે ? આનંદ હૃદયે ઊછળે પ્રભુ ! આપનાં દર્શન થકી.
નાયું બજાવું ભક્તિથી ગુણ ગાને ગાઉં પ્રેમથી, આ બાળ વિનવે નાથ પ્રભુજી ! ચાહું સેવા ચરણની.
સત્ પંથના પ્રેરક પ્રભુ ! જય જય થજો તુજ જગતમાં, કલ્યાણકારી નાથ ! મારાં વંદન હો તુજ ચરણમાં.
ચૈતન્ય તણી વૃદ્ધિ કરી રહું આત્મશક્તિમાં સદા, પ્રેર્યાં કરો એ બોધ મુજને, ગુરુ કહાને ઉર વસિયા સદા.
શુદ્ધાત્મની શક્તિ પ્રકાશી, સ્વરૂપગુપ્ત બનાવજો, મુજને તમારી સાથ રાખી બ્રહ્મપદમાં સ્થાપજો.
શાશ્વત તીર્થમાં સાથ રાખી, દર્શન અનંત ભગવંતનાં, આ દાસને શિવપંથ સ્થાપી, રાખો તમારાં ચરણમાં.

[ચિત્રમાં પૂજ્ય બેનશ્રીબેન અને ૨૦ બાલબ્રહ્મચારી બહેનોનું દેશ્ય છે. બ્રહ્મચર્યપ્રસંગ નિમિત્તે આશ્રમમાં પૂ. ગુરુદેવને આહારદાન બાદ થયેલી સ્તુતિ અહીં આપી છે.]

ત્યાં આનંદનાં ઝરણાં ઝરે છે

અરે જીવ ! બાહ્યવિષયો તો મૃગજળ જેવા છે, તેમાં ક્યાંય તારી શાંતિનું ઝરણું નથી. અનંતકાળથી તે બાહ્ય વિષયોમાં ઝાંવા નાંખ્યા છતાં તને શાંતિ ન થઈ, -તૃપ્તિ ન થઈ, માટે તેમાં શાંતિ નથી એમ સમજીને હવે તો તેનાથી પાછો વળ.... ને ચૈતન્યસ્વરૂપમાં અંતર્મુખ થા ! ચૈતન્ય સન્મુખ થતાં ક્ષણમાત્રમાં તને શાંતિનું વેદન થશે ને... એ શાંતિના ઝરણામાં તારો આત્મા તૃપ્ત-તૃપ્ત થઈ જશે.

વીતરાગી પર્યુષણપર્વની શરૂઆત

બ્રહ્મસ્વરૂપ આત્માને પ્રાપ્ત કરવાની પાત્રતા

ઉત્તમક્ષમાધર્મના દિવસે, ૧૪ બેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી તે પ્રસંગે પૂ. ગુરુદેવના અધ્યાત્મરસઝરતા વૈરાગ્યભર્યા પ્રવચનમાંથી ચૂંટેલા ૧૪ રત્નો

૧. જૈનશાસનમાં ખરા પર્યુષણ પર્વની આજે શરૂઆત થાય છે. દસલક્ષણીધર્મમાં આજે ઉત્તમક્ષમાનો દિવસ છે; અને આપણે અહીં આજે ચૌદ બેનો-દીકરીઓ બ્રહ્મચર્યની બાધા લ્યે છે; એ રીતે આજે મંગળપ્રસંગ છે. અને આ સમયસારની ૮૫ મી ગાથા વંચાય છે તેમાં પણ આત્માના હિતની મહામંગળ વાત છે.

૨. આ દેહમાં રહેલો આત્મા જ્ઞાનાનંદસ્વરૂપ છે, તે પોતે જ શક્તિરૂપે ભગવાન છે. ભગવાનપણું એટલે કે પરિપૂર્ણ જ્ઞાન અને આનંદપણું ક્યાંય બહારથી નથી આવતું, પણ પોતાના સ્વભાવમાં જ તેવું સામર્થ્ય છે તેમાંથી જ તે વ્યક્ત થાય છે. પોતાના આવા સ્વભાવસામર્થ્યની શ્રદ્ધા અને એકાગ્રતા કરીને અતીન્દ્રિય આનંદના વેદનમાં એવો લીન થાય કે જગતની કોઈ પ્રતિકૂળતામાં દ્વેષ કે અનુકૂળતામાં રાગની વૃત્તિ જ ન થાય, વીતરાગી આનંદના વેદનમાં વચ્ચે કોધાદિ ભાવોની ઉત્પત્તિ જ ન થાય, -તેનું નામ ઉત્તમક્ષમાદિ ધર્મ છે. આવા વીતરાગી ધર્મની વિશેષ ઉપાસનાના દિવસો આજે શરૂ થાય છે.

૩. ભગવાન ! આ શરીર તો ધૂળનું ઢીંગલું છે, તેમાં ક્યાંય આત્માનું સુખ નથી.... તેના ઉપરથી દષ્ટિ હઠાવીને, ચૈતન્યસ્વભાવમાં એકાગ્ર થતાં અંદરથી શાંતિનું એક ઝરણું આવે છે. જીવ જે શાંતિ લેવા માંગે છે તે કોઈ સંયોગોમાંથી

નથી આવતી પણ પોતાના સ્વભાવમાંથી જ આવે છે.

“મારો આત્મા સ્વતઃ આનંદ અને જ્ઞાનથી પરિપૂર્ણ છે; મારું જ્ઞાન કે આનંદ આ અચેતન શરીરમાં નથી; આ દેહ જાય કે કટકા થાય, લાખો વર્ષ રહે કે આજે જ છૂટી જાય, પણ તે જડ છે, તેનામાં મારો અધિકાર નથી, ને તેને આધીન મારું સુખ નથી,” -આવા ભાનપૂર્વક અંતર્મુખ થઈને સ્વભાવમાં એકાગ્ર થતા અંદરથી અતીન્દ્રિય શાંતિનું એક એવું ઝરણું આવે.....કે દેહ ઉપર ગમે તેવી પ્રતિકૂળતાના પરીષદો હોય તોપણ અંદર રાગ-દ્વેષરૂપ અશાંતિ ઉત્પન્ન ન થાય, -એનું નામ ધર્મ છે. બહિરલક્ષે રાગ-દ્વેષના ભાવો ઉત્પન્ન થાય તે આત્માનું સ્વરૂપ નથી; આત્મસ્વરૂપમાં અંતર્મુખ થતાં વીતરાગી શાંતભાવ ઉત્પન્ન થાય.....આનંદના ઝરણાં ઝરે.....તે આત્માનું સ્વરૂપ છે ને તે જ ધર્મ છે. પરની ને વિકારની ઉપેક્ષા કરીને ચિદાનંદસ્વરૂપ આત્માની સન્મુખ થવાથી ઉત્તમક્ષમા વગેરે ધર્મની આરાધના થાય છે.

૪. ભગવાન ! તું તો ચૈતન્યમૂર્તિ.....ને આ શરીર તો ધૂળનું ઢીંગલું !.....તેનામાં તારું સુખ કેમ હોય ? આ શરીરની રોગ-નીરોગ અવસ્થા તારે આધીન નથી, માટે તેની તો ઉપેક્ષા કર, તેનાથી ઉપેક્ષિત થઈને સ્વભાવની અપેક્ષા કર; અર્થાત્ દેહદૈષ્ટિ છોડીને ચૈતન્યસ્વભાવને દૈષ્ટિમાં લે; આત્મા સિવાય કોઈ પણ ચીજ મારી નથી-એમ દૈષ્ટિને પર તરફથી હઠાવીને ચૈતન્યસ્વભાવમાં જોડવી તે ધર્મનો મૂળ પાયો છે.

૫. ચૈતન્યસ્વભાવને ચૂકીને વિભાવની કે સંયોગની રુચિ કરવી તે મોટો ક્રોધ છે. ભલે મંદકષાયથી કોઈ જીવ ક્ષમાવાન અને શાંત દેખાતો હોય, કોઈ નિંદા કે ઉપસર્ગ કરે છતાં તેના ઉપર ક્રોધ કરતો ન હોય, પરંતુ અંદરમાં જો એવી બુદ્ધિ છે કે ‘ આ મંદકષાયના પરિણામ કે પાંચ ઇન્દ્રિયના વિષયો આત્માને સુખનું કારણ છે’ - તો તે જીવ વિષય-કષાયોથી પાર એવા ચૈતન્યસ્વભાવનો અનાદર કરે છે; અતીન્દ્રિય-શાંત ચૈતન્યનો અનાદર કરીને તે વિષય-કષાયમાં જ ડુબેલો છે; તેને ઉત્તમક્ષમાદિ વીતરાગીધર્મની ખબર નથી.

૬. હે ભાઈ ! આત્મામાં અંતર્મુખ થવાની આ રીત તો સાંભળ ! ગમે ત્યારે પણ આત્મામાં અંતર્મુખ થયે જ કલ્યાણ છે, એ સિવાય બહિર્મુખ વલણમાં ક્યાંય કલ્યાણ નથી. શરીરને સાચવવાની માન્યતા કે ઇન્દ્રિય-વિષયોમાંથી સુખ લેવાની બુદ્ધિ તે ચૈતન્યસ્વભાવથી તદ્દન વિરુદ્ધ છે. અનંત અનંતકાળ બાહ્યવિષયોમાં ભટક્યો છતાં તેમાં ક્યાંય જીવને શાંતિ ન મળી.....ને તૃપ્તિ ન થઈ, માટે બાહ્યવિષયોમાં ક્યાંય સુખ છે જ નહિ-એમ નિર્ણય કરીને હે જીવ ! તું અંતરમાં વળ ! આ અંતર્મુખ થવાની રીત સંતો બતાવે છે. ચિદાનંદસ્વભાવના શ્રદ્ધાજ્ઞાન કરીને પછી તેમાં જ અંતર્મુખ થઈને જ્યાં આનંદના વેદનમાં લીન થયો ત્યાં બહારમાં લાખો પ્રતિકૂળ પ્રસંગો બને તો પણ ક્રોધ થતો નથી, તેનું નામ વીતરાગી ક્ષમા છે.

૭. હું આનંદકંદ.....સચ્ચિદાનંદ.....અનાદિઅનંત આત્મા છું-એમ સ્વભાવની પ્રતીત અને સ્વસંવેદન થતાં ધર્મની શરૂઆત થઈ; પછી તેમાં એવી લીનતા થાય કે-

‘બહુ ઉપસર્ગ કર્તા પ્રત્યે પણ ક્રોધ નહીં,
વંદે ચક્રી તથાપિ ન મળે માન જો;
દેહ જાય પણ માયા થાય ન રોમમાં
લોભ નહીં છો પ્રબળ સિદ્ધિ નિદાન જો...’

-આવી સ્થિતિનું નામ મુનિદશા છે.....ત્યાં આત્મામાંથી આનંદનાં ઝરણાં ઝરે છે.

૮. બહારમાં ગમે તેવા પ્રતિકૂળ પ્રસંગ હો કે અનુકૂળ પ્રસંગ હો, તે મારાથી ભિન્ન છે, મારા જ્ઞાનના શેય છે, પરંતુ મને સુખ-દુઃખના દાતાર નથી. પર સંયોગોને ઈષ્ટ-અનિષ્ટ માનવા તેમાં તો મિથ્યા માન્યતાનું મહાન અસત્ય છે ને તે મહાપાપ છે. પહેલાં તે માન્યતા સુધાર્યા વગર કદી પણ ચારિત્રધર્મ થાય નહિ. જેમ જમીન વગર આકાશમાં બીજ ઊગતા નથી, તેમ ભગવાન

આત્મા પરિપૂર્ણ ચૈતન્યસ્વરૂપ છે-તેની સમ્યક્શ્રદ્ધારૂપી ભૂમિકા વગર વીતરાગીચારિત્રનાં વૃક્ષ ઊગતા નથી. સમ્યગ્દર્શન જ ધર્મનું મૂળ છે.

૯. ભાઈ! પહેલાં આટલો તો વિચાર કર કે 'હું જે શાંતિ લેવા માંગું છું તે મારામાં હોય કે મારાથી બહાર હોય?' તું જે શાંતિ લેવા માંગે છે તે તારામાં જ છે, બહારમાં નથી. અજ્ઞાનને લીધે પોતાને ભૂલીને પોતાની શાંતિ માટે બહાર વ્યર્થ ફાંફાં મારે છે. જેમ પોતાની ડુંટીમાં જ રહેલી કસ્તુરીને ભૂલીને મૃગલું સુગંધ શોધવા બહારમાં દોડે છે. અથવા મૃગજળને પાણી માનીને ત્યાં દોડે છે, તેમ પોતાના સ્વરૂપમાં જ રહેલી શાંતિને ભૂલીને અજ્ઞાની જીવ બહારમાં શાંતિ શોધે છે, બાહ્યવિષયોમાં શાંતિ માટે ઝાંવા નાંખે છે, પણ અરે જીવ! એ વિષયો તો મૃગજળ જેવા છે, તેમાં કયાંય તારી શાંતિનું ઝરણું નથી. અનંતકાળથી તે બાહ્યવિષયોમાં ઝાંવા નાંખ્યા છતાં તને શાંતિ ન થઈ-તૃપ્તિ ન થઈ, માટે તેમાં શાંતિ નથી એમ સમજીને હવે તો તેનાથી પાછો વળ! ને ચૈતન્યસ્વરૂપમાં અંતર્મુખ થા! ચૈતન્યસન્મુખ થતાં ક્ષણમાત્રમાં તને શાંતિનું વેદન થશે, ને એ શાંતિના ઝરણામાં તારો આત્મા તૃપ્ત.....તૃપ્ત થઈ જશે.

૧૦. જુઓ, આજે વીતરાગી પર્યુષણની શરૂઆત થાય છે. પર્યુષણ કહો કે આત્માની શાંતિનો રાહ કહો. હું જે શાંતિ લેવા માંગું છું તે કોઈ સંયોગોમાં નથી, રાગમાં નથી, પણ મારા સ્વભાવમાં જ છે-એમ દૃઢ વિશ્વાસ કરીને, અંતર્મુખ થઈને, સમ્યક્શ્રદ્ધામાં જ્ઞાનમાં અને ચારિત્રમાં આત્માને જ વસાવવો.....એટલે કે શ્રદ્ધા-જ્ઞાન-ચારિત્ર ત્રણેને અંતરમાં વાળીને આત્મસ્વભાવમાં જોડવા તે પર્યુષણપર્વની ખરી ઉપાસના છે; ને તેમાં આત્મામાંથી શાંતિનાં ઝરણાં વહે છે.

૧૧. અહો! આવા તારા સ્વભાવની વાત સાંભળીને એકવાર પ્રભુ! હા તો પાડ! આ જ હિતનો ઉપાય છે ને આ જ મારે કરવા જેવું છે-એમ એક વાર નિર્ણય તો કર! વીતરાગી સંતોએ અનુભવેલી આ વાત છે. આત્માના આનંદ-સ્વભાવનું વર્ણન સાંભળતાં જેનો આત્મા ઉલલાસથી ઊછળી ગયો, તેને સંસારના વિષયોમાં સુખબુદ્ધિ રહેતી નથી, તેને ચૈતન્ય સિવાય બાહ્યવિષયો અત્યંત તૂચ લાગે છે; અને અંતર્મુખ થઈને તે જરૂર આત્માના આનંદને પ્રાપ્ત કરે છે.

૧૨. પ્રભો! એક વાર તારા જ્ઞાનસ્વરૂપ આત્માનો વિશ્વાસ કર. પરમાં સુખ માનીને, ભગવાન! તું ભૂલ્યો..... જેમ ભ્રમણાથી કોઈ માતાને સ્ત્રી માની બેસે ને ખોટી વાસના થાય, પણ જ્યાં જાણે કે 'અરે! આ તો મારી માતા!! મારી જનેતા!'-ત્યાં તે વાસના છૂટી જાય છે ને શરમાઈ જાય છે. તેમ પોતાના ચૈતન્યસ્વરૂપને ચૂકીને ભ્રમણાથી પરમાં સુખ માન્યું, પણ જ્યાં ભૂલ ભાંગીને ભાન કર્યું કે 'હું તો પરથી જુદો ચૈતન્યસ્વભાવી છું, મારું સુખ પરમાં નથી, મારું સુખ તો મારામાં જ છે..... અત્યાર સુધી પરમાં સુખ માનીને હું ભૂલ્યો'-ત્યાં પછી સ્વપ્નેય પરમાં સુખબુદ્ધિ થતી નથી, તેની વૃત્તિનો વેગ વિષયો તરફથી પાછો વળીને સ્વભાવ તરફ વળી જાય છે. ત્યાં વીતરાગી દેવ-ગુરુનું બહુમાન, તૃષ્ણાનો ઘટાડો ને બ્રહ્મચર્યનો રંગ વગેરે તો સહેજે હોય જ.

૧૩. જુઓ, આજે ૧૪ બેનો બ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા લ્યે છે, સાત વર્ષ પહેલાં બીજા છ બેનોએ પણ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી. બધાય બહેનો કુંવારા છે. પુરુષ કરતાં સ્ત્રીઓને શરીરની પરાધીનતા છે, છતાં આ બેનો પ્રતિજ્ઞા કરે છે તે ઘણી હિંમત કરે છે. સાધારણ માણસો-જેઓ વૃત્તિનો વેગ વાળી શકતા નથી-તેમનાં તો હૃદય હલી જાય એવું છે.

બ્રહ્મસ્વરૂપમાં આત્મમાં ચર્યા કરવી તે ખરું બ્રહ્મચર્ય છે. બ્રહ્મ એટલે આનંદસ્વરૂપ આત્મા, તેમાં ચરવું-રમવું-એકાગ્ર થવું તે બ્રહ્મચર્ય છે. અને આવા લક્ષ્યપૂર્વક આગળ વધવા માટે બ્રહ્મચર્ય વગેરેનો રંગ હોય તેને પાત્રતા ગણાય છે. બ્રહ્મસ્વરૂપ-આનંદસ્વરૂપ આત્માને ચૂકીને પરમાં

સુખબુદ્ધિનો ભ્રમ થઈ ગયો તેને બ્રહ્મચર્ય ન કહેવાય. સંયોગોમાં સુખનો ભ્રમ તે મહાન અબ્રહ્મ છે.

અતીન્દ્રિય આનંદથી ભરેલો ચૈતન્યબ્રહ્મ આત્મા અસંયોગી તત્ત્વ છે તેને ચૂકીને, સંયોગમાં જ તેની તીવ્ર વૃત્તિ છે તેને તો ચૈતન્યના અનુભવની પાત્રતા નથી. ચૈતન્યના અતીન્દ્રિયસુખનો રંગ જેને લાગે તેને ઇન્દ્રિયવિષયોનો રંગ ઊડી જાય. સંયોગી ચીજમાં જે વૃત્તિનો તીવ્ર વેગ કરી નાંખે છે તેને અસંયોગી સ્વભાવ તરફ વળવાનો અવકાશ રહેતો નથી. સ્વભાવની રચિ થાય અને બાહ્યવિષયો તરફની વૃત્તિનો વેગ મોળો ન પડે-એમ બને જ નહીં.

આ બ્રહ્મચર્યપ્રસંગથી આત્માના વિચાર માટે વિશેષ નિવૃત્તિ મળે છે. અવકાશ લઈને આત્માના વિચારમાં આગળ વધવા માટે આ એક નિમિત્ત છે.

૧૪. સમકિતી ધર્માત્માએ આત્માના અતીન્દ્રિય આનંદનો સ્વાદ ચાખ્યો છે; તે જાણે છે કે મારો આત્મા જ્ઞાન-આનંદસ્વરૂપ છે, તેમાં એકાગ્ર થવું તે જ મારો ધર્મ છે ને તેમાં જ મારી શાંતિ છે, એ સિવાય બાહ્યલક્ષે પુણ્ય-પાપની જે વૃત્તિઓ થાય તેમાં મારી શાંતિ નથી, અને સંયોગોમાં પણ સ્વપ્નેય મારું સુખ નથી. ચૌદ બ્રહ્માંડમાં કોઈ મારો આનંદ આપનાર નથી, મારો આનંદ મારામાં જ છે. ઇન્દ્રપદના વૈભવમાં કે ઇન્દ્રાણીના સહવાસમાં પણ મારો આનંદ નથી. આવા ભાનપૂર્વક ચૈતન્યના અતીન્દ્રિયઆનંદના વેદન પાસે, ઇન્દ્રાણી જેવી નવયૌવના સ્ત્રીને નીરખતાં તે કષ્ટાની પૂતળી ભાસે છે, તેમાં સ્વપ્નેય સુખ ભાસતું નથી, તે ભગવાન સમાન છે. પોતાના પરમાત્મસ્વરૂપનું સહજ સુખ તેના વેદનમાં આવી ગયું છે, તેથી ચૌદ બ્રહ્માંડના કોઈ પણ વિષયમાં જરાપણ સુખબુદ્ધિ તેને થતી નથી;-તે ભગવાન સમાન છે, અને અલ્પકાળમાં પૂર્ણાનંદને સાધીને તે સાક્ષાત્ પરમાત્મા થઈ જશે.

મોંઘા માનવજીવનનું કર્તવ્ય

સમુદ્રનાં પાણીથી પણ જેની તૃષ્ણા ન છીપી તેની તૃષ્ણા એક ટીપું પાણીથી તૂટવાની નથી; તેમ આ જીવે સ્વર્ગાદિના ભોગ અનંતવાર ભોગવ્યા છતાં તૃપ્તિ ન થઈ, તો સડેલા ઢીંગલા સમાન આ માનવદેહના ભોગથી તેને કદાપિ તૃપ્તિ થવાની નથી. માટે ભોગ ખાતર જિંદગી ગાળવા કરતાં મનુષ્યજીવનમાં બ્રહ્મચર્ય પાળવું અને નિવૃત્તિથી તત્ત્વનો અભ્યાસ કરવો તે જ આ મોંઘા માનવજીવનમાં કરવા જેવું ઉત્કૃષ્ટ કર્તવ્ય છે.

ઘણા ભૂખ્યા ગીધને રોટલાનો કટકો મળ્યો, પણ પાણીમાં તેનું પ્રતિબિંબ જોતાં માંસના કટકાની લાલચે તે પણ ખોયો; તેમ આ સંસારમાં અનંત જન્મ-મરણના પ્રવાહમાં તણાતા જીવને અલ્પ માનવજીવનનો કટકો મળ્યો, તેને મૂર્ખ જીવ વિષયોમાં વેડફી નાંખે છે. અરે! આ મોંઘા જીવનને વિષયભોગની લાલસામાં વેડફી નાંખવા કરતાં વૈરાગ્ય લાવી બ્રહ્મચર્ય પાળવું અને નિવૃત્તિથી તત્ત્વનો અભ્યાસ કરવો તે આ મોંઘા જીવનનું મહા કર્તવ્ય છે.

દેહને ખાતર અનંત જીવન વ્યતીત થયા..... સંતો કહે
છે કે હવે આત્માર્થને ખાતર આ જીવન અર્પણ કરો.

પૂ. બેનશ્રીબેન....અને ૧૪ બાલબ્રહ્મચારી બેનો

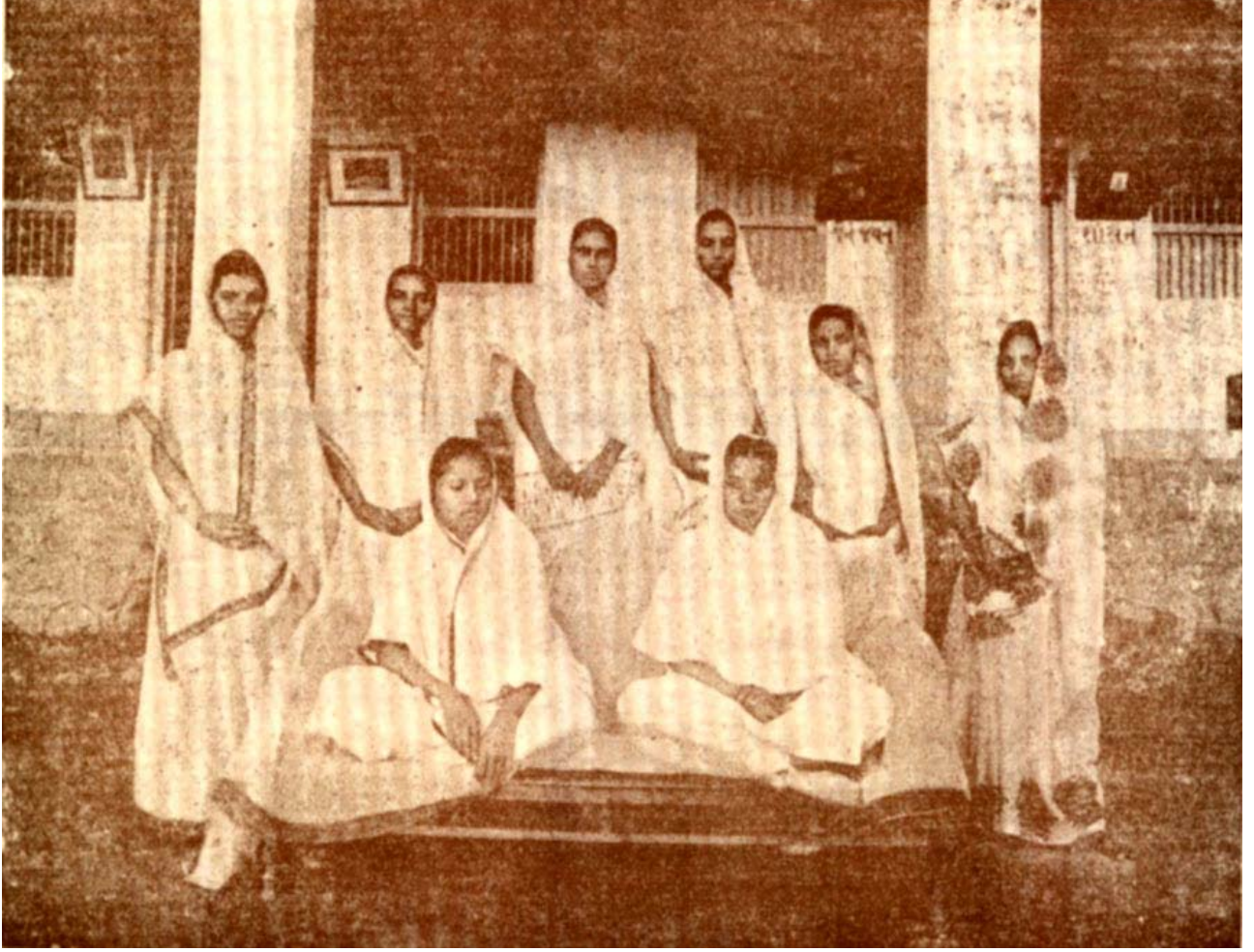

વયમાં પૂજ્ય બેનશ્રીબેન બિરાજમાન છે; તેઓશ્રીની જમણી તરફથી શરૂ કરતાં-(૧) ઉષાબેન, (૨) સુશીલાબેન જગજીવન, (૩) ચંદ્રપ્રભાબેન, (૪) જસવંતીબેન હીરાલાલ, (૫) ઈંદુમતીબેન, (૬) વસંતબેન, (૭) પદ્માબેન, (૮) સુશીલાબેન શાંતિલાલ, (૯) લલિતાબેન, (૧૦) જસવંતીબેન હિંમતલાલ, (૧૧) ચંદ્રાબેન, (૧૨) પુષ્પાબેન, (૧૩) જસવંતીબેન રતિલાલ, (૧૪) ભાનુમતીબેન-એ પ્રમાણે ૧૪ બ્રહ્મચારી બહેનો છે.

પરમપૂજ્ય સદ્ગુરુદેવ પાસે આ ૧૪ કુમારિકાબેનોએ ભાદરવા સુદ પાંચમના રોજ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી તે શુભ પ્રસંગની યાદગીરીમાં, શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ સોનગઢ તરફથી, “આત્મધર્મ”નો આ ખાસ વિશેષ અંક “બ્રહ્મચર્ય-અંક” (બીજો) પ્રસિદ્ધ કરતાં અમને ઘણો હર્ષ થાય છે. અને અમને દેઢ વિશ્વાસ છે કે ભારતના જે જે ભક્તજનોના હાથમાં આ અંક જશે તે સૌ ભક્તજનો અમારા આ હર્ષમાં હોંશપૂર્વક સાથ પુરાવશે.

પૂ. બેનશ્રીબેન....અને ૬ બાલબ્રહ્મચારી બેનો

વયમાં પૂજ્ય બેનશ્રીબેન બિરાજમાન છે; તેઓશ્રીની જમણી તરફથી શરૂ કરતાં-

(૧)	શારદાબેન જગજીવન શાહ	સુરેન્દ્રનગર	ઉ. વર્ષ : ૨૯
(૨)	દયાબેન શિવલાલ મહેતા	મોરબી	ઉ. વર્ષ : ૩૪
(૩)	કાન્તાબેન માણેકલાલ કામદાર	અમરેલી	ઉ. વર્ષ : ૨૮
(૪)	મુક્તાબેન જગજીવન દોશી	સાવરકુંડલા	ઉ. વર્ષ : ૨૭
(૫)	કંચનબેન મગનલાલ ચુડગર	વઢવાણ	ઉ. વર્ષ : ૩૧
(૬)	કંચનબેન છોટાલાલ શાહ	ધાંગ્રા	ઉ. વર્ષ : ૩૦

-આ છઠ્ઠે કુમારિકા બેનોએ લગભગ સાત વર્ષ પહેલાં પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ પાસે આજીવન-બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે; અને આશ્રમમાં પૂ. બેનશ્રીબેનની શીતલછાયામાં તેઓ પોતાનું જીવન વીતાવે છે.

“સમ્યક્દર્શનનું અફર આંગણું”

સમ્યક્દર્શન પ્રગટ કરવા માટે આંગણે આવેલો જીવ પહેલાં પોતાના આત્મસ્વભાવનો નિર્ણય કરે છે. ત્યાં જો કે મનનું અવલંબન છે પણ નિર્ણયમાં તો 'અરિહંત જેવો મારો આત્મા છે' એમ નક્કી કર્યું છે, એટલે તે નિર્ણયમાં મનના અવલંબનની મુખ્યતા નથી પણ સ્વભાવ તરફના ઝૂકાવની મુખ્યતા છે, તેથી તેને “સમ્યક્દર્શનનું અફર આંગણું” કહ્યું છે.

વીર સં. ૨૪૭૫ના કારતક સુદ તેરસ ને રવિવારના રોજ છ બેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી તે પ્રસંગે શ્રી પ્રવચનસાર ગાથા ૮૦ ઉપરના પૂ. ગુરુદેવના પ્રવચનમાંથી.

[૧]

આજે માંગણિક પ્રસંગ છે ને ગાથા બરાબર અલૌકિક આવી છે. પ્રવચનસારની '૮૦' મી ગાથા છે; ૮૦ એટલે આઠ અને શૂન્ય, આઠ કર્મનો નાશ કરીને સિદ્ધદશા કેમ થાય તેની આ વાત છે.

અરિહંત ભગવાનનો આત્મા પણ પૂર્વે અજ્ઞાન દશામાં હતો ને સંસારમાં રખડતો હતો; પછી આત્માનું ભાન કરીને તેણે પોતાના દર્શનમોહનો ક્ષય કર્યો, અને શુદ્ધોપયોગ વડે ચારિત્રમોહનો પણ ક્ષય કરીને સર્વજ્ઞ અરિહંતદશા પ્રગટ કરી. -આવા અરિહંત ભગવાનના આત્માને દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયપણે જે જીવ બરાબર જાણે છે તે પોતાના આત્માને જાણે છે ને તેને દર્શનમોહનો નાશ થઈને શુદ્ધ સમ્યક્ત્વ પ્રગટે છે.

[૨]

અહીં તો, જે જીવ આત્મસ્વભાવના આંગણે આવ્યો તે જીવ સ્વભાવમાં જરૂર પ્રવેશ કરે છે- એવી જ શૈલિ છે. આત્માના સ્વભાવની નિર્વિકલ્પ પ્રતીતિ ને અનુભવ તે સમ્યક્ત્વ છે, તે અપૂર્વ

ધર્મ છે; તે સમ્યક્દર્શન પ્રગટ કરવા માટે જીવ પહેલાં પોતાના આત્મસ્વભાવનો નિર્ણય કરે છે. શરૂઆતમાં, અરિહંત ભગવાનના દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયને ઓળખીને પોતાના આત્મ સ્વભાવનો નિર્ણય કરે છે તેમાં હજી મનનું અવલંબન છે તેથી તેને 'સમ્યક્દર્શનનું આંગણું' કહેવાય છે. મનનું અવલંબન છોડીને સીધો સ્વભાવનો અનુભવ કરશે તે સાક્ષાત્ સમ્યક્દર્શન છે. ભલે પહેલાં મનનું અવલંબન છે પણ નિર્ણયમાં તો 'અરિહંત જેવો મારો આત્મા છે' એમ નક્કી કર્યું છે, એટલે તે નિર્ણયમાં મનના અવલંબનની મુખ્યતા નથી પણ સ્વભાવ તરફના ઝૂકાવની મુખ્યતા છે, તેથી તેને 'સમ્યક્દર્શનનું અફર આંગણું' કહ્યું છે.

[૩]

સમ્યક્દર્શન પ્રગટાવવા માટે આ અલૌકિક અધિકાર છે. આ અધિકાર સમજીને યાદ રાખવા જેવો છે ને આત્મામાં વાગોળવા જેવો છે. નિર્ણય-દ્વારા સ્વભાવના આંગણે આવ્યા પછી અંદર ઊતરીને સ્વભાવનો અનુભવ કરવામાં અનંતો અપૂર્વ પુરુષાર્થ છે. આ ચૈતન્યભગવાનને આંગણે આવ્યા પછી-એટલે કે મન વડે આત્મસ્વભાવને જાણ્યા પછી-ચૈતન્યસ્વભાવની અંદર ઢળીને અનુભવ કરવા માટે અપૂર્વ પુરુષાર્થ કરે તે જ ચૈતન્યમાં ઢળીને સમ્યક્દર્શન પ્રગટ કરે છે, પણ જે જીવો શુભવિકલ્પમાં અટકી જાય છે તેઓ પુણ્યમાં અટકી જાય છે, તેમને સમ્યક્દર્શન થતું નથી. પરંતુ અહીં તો જે જીવ સ્વભાવના આંગણે આવ્યો તે જીવ સ્વભાવમાં વળીને અનુભવ કરે જ-એવી અપ્રતિહતપણાની જ વાત છે, આંગણે આવેલો પાછો ફરે એવી વાત જ નથી.

[૪]

જુઓ, ભાઈ ! આ જ આત્માના હિતની વાત છે. સંસારમાં પરિભ્રમણ કરતાં જીવે આ સમજણ પૂર્વે અનંત કાળમાં એક સેકંડ પણ નથી કરી. એક સેકંડ પણ જે આવી સમજણ કરે તેને ભવનો નાશ થયા વિના રહે નહિ. જેણે આવી સમજણ કરીને સમ્યક્દર્શન કર્યું તે જીવ મોક્ષના આંગણે આવી ગયો. ભલે તેને આહાર વિહારાદિ હોય પણ આત્માનું લક્ષ એક ક્ષણ પણ દૃષ્ટિમાંથી છૂટતું નથી, આત્મસ્વભાવનો જે નિર્ણય કર્યો છે તે કોઈ પ્રસંગે ખસતો નથી; તેને ક્ષણે ક્ષણે ધર્મ થયા કરે છે.

અંતર્મુખ થઈને આત્માના સ્વસંવેદનથી જેણે સમ્યક્દર્શન પ્રગટ કર્યું તે સમકિતીને ભગવાનનાં દર્શન થઈ ગયા, આત્માનો સાક્ષાત્કાર થઈ ગયો, આનંદનું વેદન થઈ ગયું, સ્વાનુભવ થઈ ગયો, નિર્વિકલ્પ સમાધિ થઈ ગઈ, અનંત ભવનો નાશ થઈ ગયો, સિદ્ધદશાના સંદેશ આવી ગયા, આત્માની મુક્તિના ભણકાર આવી ગયા. સમકિતી ધર્માત્માની આવી દશા હોય છે,—ભલે તે અવ્રતી હોય.... ભલે તિર્યચ હોય.... કે ભલે નરકમાં હોય.

[૫]

આ સમ્યક્દર્શનની અપૂર્વ મંગલકારી વાત છે..... બરાબર લક્ષ રાખીને સમજવા જેવી છે..... જો આત્માનું લક્ષ રાખીને અંતરમાં આ વાત સમજે તો અનંતકાળે નહિ મળેલો એવો અપૂર્વ સમ્યક્દર્શનનો લાભ થાય. -આ વાત સાંભળવા મળવી પણ મોંઘી છે. આ સમજવામાં સ્વભાવનો અપૂર્વ પુરુષાર્થ છે. સ્વભાવના અનંત પુરુષાર્થ વગર જો તરી જવાતું હોત તો તો બધા જીવો મોક્ષમાં ચાલ્યા જાત ! પુરુષાર્થ વગર આ સમ-

જાય તેમ નથી. આ સમજવા માટે સ્વભાવની રુચિપૂર્વક ધીરજથી સતત પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. જેણે આત્મસ્વભાવનું ભાન કર્યું તેને તે ભાન સદાય રહ્યા કરે છે, ખાતાં-પીતાં ક્યારેય આત્મા ભૂલાતો નથી. સદાય આવું આત્મભાન રહ્યા કરે-એ જ કરવાનું છે. આવું ભાન થયા પછી જ્ઞાનીને તે ગોખવું નથી પડતું, તેની સહજદશા જ એવી થઈ જાય છે.

[૬]

અહો, આ વાત સમજવા માટે અંતરમાં અપૂર્વ ઢોંશથી આત્માની દરકારપૂર્વક અભ્યાસ કરવો જોઈએ. સ્ત્રીનો પ્રેમી તેની વાત કેવી ઢોંશથી સાંભળે છે!-છતાં ત્યાં તો કાંઈ સુખ નથી. આ તો આત્માની મુક્તિ મળે તેવી વાત છે, મોક્ષના અભિલાષીને આ સમજવા માટે અંતરમાં ઢોંશ ને ઉત્સાહ જોઈએ. આ સમ્યગ્દર્શનની રીત સમજ્યા વગર ક્યાંય આરો કે ઉગારો નથી. જે જીવ આ સમજશે તે જીવ મોહનો નાશ કરીને, ક્રમેક્રમે અકંપપણે સ્વભાવમાં આગળ વધીને, ચારિત્રદશા પ્રગટ કરીને, કેવળ જ્ઞાન અને સિદ્ધપદને પામશે.

પૂ. ગુરુદેવ સમ્યક્ત્વનો ઉપાય બતાવે છે

ચર્યામાં એક જિજ્ઞાસુ ભાઈએ પૂછ્યું :

વિકલ્પદ્વારા સાત તત્ત્વની પ્રતીતરૂપ આંગણે આવ્યો પણ અંદર પ્રવેશ ન કર્યો-એટલે શું ?

ઉત્તરમાં પૂ. ગુરુદેવે કહ્યું :

'હું જીવ છું, અજીવ મારાથી ભિન્ન છે' ઇત્યાદિ પ્રકારે સાત તત્ત્વ વિકલ્પથી જાણ્યા.....પણ તે વિકલ્પ સમ્યગ્દર્શનનું કારણ નથી. વિકલ્પમાં એકતા કરીને તેના જ વેદનમાં જીવ અટક્યો, પણ વિકલ્પથી જીવો પડીને સ્વભાવના વેદનમાં ન આવ્યો તેથી સમ્યગ્દર્શન ન થયું. કેમકે સમ્યગ્દર્શનની આદિમાં (-શરૂઆતમાં) વિકલ્પ નથી પણ આત્મા જ છે, એટલે કે વિકલ્પના આશ્રયથી સમ્યગ્દર્શનની શરૂઆત થતી નથી પણ આત્માના જ આશ્રયથી સમ્યગ્દર્શનની શરૂઆત થાય છે.

અનંતવાર વિકલ્પ સુધી આવીને તેમાં જ અટકી ગયો પણ સ્વભાવમાં ન વળ્યો તેથી એમ કહેવાય કે આંગણે આવ્યો પણ અંદર પ્રવેશ ન કર્યો.

સમ્યગ્દર્શનની આદિમાં મધ્યમાં કે અંતમાં વિકલ્પ નથી; અંતર્મુખ થઈને પ્રતીત કરતાં આત્મા પોતે જ સમ્યગ્દર્શનાદિનું કારણ થાય છે, તેથી સમ્યગ્દર્શનની આદિમાં મધ્યમાં ને અંતમાં આત્મા જ છે. પહેલાં વિકલ્પ હતો માટે સમ્યક્ત્વ થયું-એમ નથી. વિકલ્પ વખતે પણ નિર્ણયમાં તો એમ હતું કે આ વિકલ્પ મારા સમ્યક્ત્વનું સાધન નથી, હજી આ વિકલ્પથી આગળ જઈને આત્મામાં ઊંડા ઊતરવાનું છે, હજી સ્વભાવમાં અંતર્મુખ થવાનું છે. અંતર્મુખ થતાં આત્મા પોતે જ સાધન થઈને સમ્યક્ત્વ થાય છે.

[રાત્રિચર્યામાંથી : શ્રાવણ વદ બીજ]

“જ્ઞાનમૂર્તિ આત્માનાં દર્શન કરીને ભવસાગરને કેમ તરીએ ?” -અંતરમાં એવી ગડમથલ કરતાં કરતાં....

[૧૪ બ્રહ્મચારી બેનોએ બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી, તે પ્રસંગે અભિનંદનરૂપે વિદ્વાન ભાઈશ્રી હિંમતલાલ જે. શાહે કરેલું ભાવભીનું ભાષણ]

આજનો પ્રસંગ મહા શુભ પ્રસંગ છે. એક સાથે ૧૪ કુમારિકા બહેનો અસિધારા જેવી આજીવન બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરે એવો મહાન પ્રસંગ જૈનો તેમ જ જૈનેતરોમાં ઘણા લાંબા સમયથી ભાગ્યે જ બન્યો હશે. આ વિલાસી ઉચ્છૃંખલતાના કાળમાં, માનવો પણ મુશ્કેલ પડે એવો આ પ્રસંગ છે. પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના પ્રતાપે અનેક પ્રકારની પ્રભાવના થઈ રહી છે તેમાંનો આ એક પ્રકાર છે. પૂજ્ય ગુરુદેવ પોતે આત્માનુભવ કરી મુમુક્ષુઓને જ્ઞાનમૂર્તિ આત્માનાં દર્શન કરવાનો એકધારો પાવનકારી ઉપદેશ આપી રહ્યા છે. “તે જ્ઞાનમૂર્તિનાં દર્શન કરી ભવસાગર કેમ તરીએ ?” એવી ભાવનાવાળા જીવોને તે દર્શન ન થાય ત્યાં સુધી તેની જ ગડમથલ કરતાં કરતાં અનેક પ્રકારના શુભ રાગ આવે છે. ગુરુદેવના પુનિત પ્રતાપે ગામોગામ અનેકાનેક જીવો જ્ઞાનમૂર્તિ આત્માની પ્રાપ્તિ અર્થે આધ્યાત્મિક વાંચન કરે છે, વિચાર કરે છે, મંથન કરે છે, આત્મસ્વરૂપની ઝંખના કરે છે. આ એક ઊંચા પ્રકારનો શુભ ભાવ છે. વળી ગુરુદેવે ઉપદેશેલા સર્વજ્ઞસ્વભાવી આત્માનો અનુભવ ન થાય ત્યાં સુધી અનેક જીવોને સર્વજ્ઞ જિનેશ્વરદેવો પ્રત્યે ભારે ભક્તિ-ઉલ્લાસનો પ્રમોદભાવ આવે છે, આ રીતે ગુરુદેવના પ્રતાપે ઉલ્લાસપૂર્ણ ભક્તિનો પણ ભારે પ્રવાહ વહ્યો છે. ‘સ્ત્રી-પુત્ર-ધનાદિથી ભિન્ન એવો તું પરમ પદાર્થ છે,’ એવા ગુરુદેવના સ્વાનુભવયુક્ત ઉપદેશથી અનેક જીવોને ધનની તૃષ્ણા ઘટી અનેક ગામોમાં ભવ્ય જિનમંદિરોનાં નિર્માણ થયાં છે. વળી ગુરુદેવના નિમિત્તે જુદા જુદા જીવોને યોગ્યતાનુસાર જુદા જુદા પ્રકારના સદ્ગુણો કેળવાયા છે. ગુરુદેવના શુદ્ધ ઉપદેશના પ્રતાપે આનંદધામ આત્માની ઓળખાણનો યથાશક્તિ પ્રયત્ન કરનાર જીવોમાં કેટલાક પાત્ર જીવોને વૈરાગ્ય પ્રગટી બ્રહ્મચર્ય-અંગીકારના શુભભાવ પણ આવે છે. એ રીતે અનેક જીવોએ સજોડે બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કર્યું છે અને કેટલાક તો આજન્મ બ્રહ્મચારી રહ્યા છે.

‘આત્માનુભવ પહેલાંનું બ્રહ્મચર્ય માત્ર શુભભાવ જ છે, એમ પૂજ્ય ગુરુદેવ દાંડી પીટીને જાહેર કરે છે. આ કુમારિકા બહેનો પણ તેને શુભભાવ જ જાણે છે. તેનું ફળ મુક્તિ નથી, મુક્તિ તો શુદ્ધ ભાવથી જ પ્રગટ થાય છે-એમ જાણતાં છતાં તેમણે આ જીવન બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કર્યું છે. ઘણા લોકો તો બ્રહ્મચર્યનું ફળ મોક્ષ જ માને છે અને કહે છે કે ‘એક ભવપર્યંત એ અસિધારા જેવું દુઃખમય બ્રહ્મચર્ય ગમે તેમ કરીને પાળી લઈએ તો કાયમનું મુક્તિસુખ મળી જાય.’ શુભભાવનું આવું મોટું ફળ માનનારાઓમાં પણ બ્રહ્મચર્ય અંગીકાર કરનાર અત્યંત જૂજ નીકળે છે. પૂજ્ય ગુરુદેવની સ્વાનુભવઝરતી વાણી તો

પાત્ર જીવોને સોંસરી ઊતરી જાય છે, તેઓ યથાશક્તિ શુદ્ધિનો માર્ગ શોધવા લાગી જાય છે અને એ શોધન કરવા જતાં-જો કે શુભભાવોને તેઓ બંધરૂપ સમજે છે તો પણ-તેમને વિધવિધ શુભભાવો આવી જાય છે. એ રીતે ચૌદ ચૌદ કુમારિકા બહેનોએ (-પહેલાંનાં છ બહેનો સાથે ગણતાં વીસ વીસ કુમારિકા બહેનોએ) અસિધારા સમાન મનાતી મહાન પ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી છે.

ક્ષણિક વૈરાગ્યથી કે સ્વતંત્ર રહેવાની ધૂનથી બ્રહ્મચર્ય લેવું એ જીદી વાત છે અને વર્ષોના સત્સંગ તથા અભ્યાસના પરિણામે આત્મહિતની બુદ્ધિથી, પૂજ્ય ગુરુદેવની આત્માનુભવજરતી વાણીનું સદા સુધાપાન કરવાના ભાવથી તથા પૂજ્ય બેનશ્રી-બેનની કલ્યાણકારિણી છાયામાં નિરંતર રહેવાની ભાવનાથી લેવામાં આવતું આ બ્રહ્મચર્ય એ જીદી વાત છે.

અહો! ધન્ય છે તે કાળ કે જ્યારે સર્વજીવીતરાગ તીર્થકરભગવંતો આ ભૂમિમાં વિચરતા હતા અને જ્યારે-“ત્યજામ્યેતત્સવં નનુ નવકષાયાત્મકમહં મુદા સંસાર-સ્ત્રીજનિતસુખદુઃખાવલિ કરમ્ । મહામોહાન્ધાનાં સતતસુલભં દુર્લભતરં સમાધૌ નિષ્ઠાનામનવરતમાનંદમનસામ્ ।।”-એમ કહીને જીવો બ્રહ્માનંદમાં લીનતાપૂર્વક રાજપાટ તજી, સંસાર છોડી, ભાવમુનિ થઈ ચાલી નીકળતા હતા. અહો! ધન્ય છે તે દશા કે જે દશામાં બ્રહ્મચર્ય સતત સુલભ-સુખમય-સાહજિક લાગતું અને અબ્રહ્મચર્ય અસિધારા સમાન દુર્લભતર-અતિ દુઃખમય લાગતું! નમસ્કાર છે તે સહજાનંદમય મુનિદશાને!

આ હીન કાળમાં એવી સહજ આનંદજરતી બ્રહ્મનિષ્ઠ મુનિદશાનાં તો દર્શન અત્યંત અત્યંત દુર્લભ થઈ પડ્યાં છે પરંતુ તે સહજ આનંદમય મુનિદશાનું નિરૂપણ કરનાર આત્માનુભવી જ્ઞાનીપુરુષોનો યોગ પણ અતિ વિરલ થઈ ગયો છે. ભાવપ્રધાનતા વિનાની થોથાં જેવી ક્રિયાઓ જૈનશાસનમાં જડ ઘાલીને બેઠી છે, જાણે કે શુષ્ક ક્રિયાકાંડ તે જ જૈનધર્મ હોય! આવા આ કાળમાં પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવે સહજાનંદમય આત્માનો અનુભવ કરી 'જૈનધર્મ દર્શનમૂલક છે અને મોક્ષમાર્ગ સહજાનંદમય છે, કષ્ટમય નથી' એવી જોરદાર ઘોષણા કરીને અનેક જીવોને આત્મદર્શનના પુરુષાર્થમાં પ્રેર્યાં અને તેના પરિણામે જિનપ્રરૂપિત યથાર્થ સહજ મુક્તિમાર્ગ પ્રકાશિત થયો તથા શાસ્ત્રસ્વાધ્યાય-દેવ-ભક્તિ-વૈરાગ્ય-બ્રહ્મચર્યાદિ શુભ ભાવોમાં પણ નૂતન તેજ પ્રગટ્યું. જિનોપદિષ્ટ શીતળ અધ્યાત્મજ્ઞાનથી શૂન્ય જેવા આ બળબળતા કાળને વિષે તીર્થધામ સોનગઢમાં અધ્યાત્મજળનો જોરદાર શીતળ ફુવારો ઊડી રહ્યો છે, જેની શીતળ ફરફર-શીકર-છાંટ સારા ભારતવર્ષમાં દૂરદૂરનાં અનેક નાનાં મોટાં ગામોમાં ફેલાઈને અનેક સુપાત્ર જીવોને શીતળતા અર્પે છે, એ અધ્યાત્મફુવારાના શીતળ છાંટણાંના પ્રતાપે જ એ વિશાળ અધ્યાત્મ-વડલાની શીતળ છાયાના પ્રભાવે જ આ બહેનોને આજીવન બ્રહ્મચર્યનો શુભભાવ પ્રગટ્યો છે.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્રજીએ કહ્યું છે કે-અવશ્ય આ જીવે પ્રથમ સર્વ સાધનને ગૌણ જાણી, નિર્વાણનો મુખ્ય હેતુ એવો સત્સંગ જ સર્વાર્પણપણે ઉપાસવો યોગ્ય છે કે જેથી સર્વ સાધન સુલભ થાય છે, એવો અમારો આત્મસાક્ષાત્કાર છે...નિશ્ચય કરી આ જ સત્સંગ-સત્પુરુષ છે એવો સાક્ષીભાવ ઉત્પન્ન થયો હોય તે જીવે તો અવશ્યે કરી પ્રવૃત્તિને સંકોચવી, પોતાના ક્ષણે ક્ષણે, કાર્યે કાર્યે અને પ્રસંગે પ્રસંગે તીક્ષ્ણ ઉપયોગે કરી જોવા, જોઈને તે પરિક્ષીણ કરવા; અને તે સત્સંગને અર્થે દેહ ત્યાગ કરવાનો યોગ થતો હોય તો તે સ્વીકારવો.

નિરંતર સત્સંગ અને નિવૃત્તિના નિમિત્તભૂત બ્રહ્મચર્યને અંગીકાર કરી આ બહેનોએ જે વિરાટ હિંમત બતાવી છે તે માટે તેમને આપણાં સૌના તરફથી ભાવભીનાં અભિનંદન છે, તેમણે તેમના કુળને ઉજ્જવળ કર્યું છે અને મુમુક્ષુમંડળનું ગૌરવ વધાર્યું છે. તેઓ આત્મહિતમાં આગળ આગળ વધો!

આ દુર્લભયોગમાં આપણે સૌએ તે જ એક જ્ઞાનાનંદમય પદ આસ્વાદવાયોગ્ય છે કે જ્યાં વિપદાઓનો પ્રવેશ નથી અને જેની પાસે અન્ય સર્વ સુરેંદ્ર-નરેંદ્રાદિ પદો અપદ ભાસે છે. જ્યાં સુધી એ પદનો આસ્વાદ ન આવે ત્યાં સુધી તે પદના આસ્વાદમાંથી ઝરતી પરમોપકારી ગુરુદેવની કલ્યાણકારિણી શીતળ વાણીનું શ્રવણ-મનન હો, તેમાં રહેલા ગહન ભાવોને સમજવાનો ઉદ્યમ હો કે જેથી નિજ પદ પામી અનંત દુઃખમય ભવસાગરને તરી જઈએ.

હે જીવ ! અતૃપ્તકારી વિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ છોડ.... આનંદનું પૂર તારા આત્મામાં વહે છે

અજ્ઞાની જીવ લક્ષ્મી વગેરેથી સુખ થવાનું માને છે ને તેમાં જ ઉદ્યમ કરે છે પણ આત્માના હિતનો ઉદ્યમ કરતો નથી તેને અહીં હિતનો ઉપદેશ આપીને સમજાવે છે :

અરે ભાઈ, તું લક્ષ્મીમાં સુખ માની રહ્યો છે પણ સાંભળ ! પ્રથમ તો તે ધન મેળવવામાં અનેક પ્રકારની આકુળતા ને આતાપ છે, કદાચિત્ તે મળી જાય તો પણ તેને ફરીફરીને ભોગવવાની આકુળતા થયા કરે છે ને ચિત્તમાં તેને સાચવવાનો ગભરાટ રહ્યા જ કરે છે; અને અંતમાં તેનો ત્યાગ થતાં પણ મહા દુઃખ થાય છે. આ રીતે જેની આદિમાં મધ્યમાં ને અંતમાં દુઃખ જ છે-એવા અહિતકર વિષયભોગોને કયો બુદ્ધિમાન 'સુખબુદ્ધિથી' સેવન કરશે ? જ્ઞાનીને ભોગ તરફ જરાક વૃત્તિ હોય તોપણ તેને તેમાં સુખબુદ્ધિ નથી, એટલે સુખબુદ્ધિથી તેને વિષયોનું સેવન નથી. અજ્ઞાનીને તો વિષયોમાં સુખબુદ્ધિ છે. ભલે કદાચિત્ બહારથી તેણે વિષયોનો ત્યાગ હોય, પણ અભિપ્રાયમાં રાગની શુભવૃત્તિના વેદનમાં સુખ માને છે તો તેના વિષયોમાં સુખબુદ્ધિ તો ઊભી જ છે; ને જ્ઞાનીને વિષયભોગના પ્રસંગ વખતે ય તેમાં સુખબુદ્ધિ જરાય નથી, વિષયો તરફની વૃત્તિને તે દુઃખમય જાણે છે. મારું સુખ તો મારા ચૈતન્યના વેદનમાં છે.

અહીં આચાર્યદેવ કહે છે કે અરે ભાઈ ! વિષયોનો ઉપભોગ તને કદી તૃપ્તિ આપવા સમર્થ નથી. અનંત કાળના વિષયોના ઉપભોગ છતાં તું તૃપ્તિ ન પામ્યો, તને અતૃપ્તિ જ રહી. માટે એટલો તો વિચાર કર કે આ વિષયોમાં મારું સુખ નથી; ચૈતન્યસ્વરૂપમાં જ મારી શાંતિ છે, ચૈતન્ય સન્મુખ થતાં પરમ તૃપ્તિ વેદાય છે, ત્યાં બહારના વિષયોની જરૂર પડતી નથી. હજી ભોગનો ભાવ સર્વથા છૂટી ગયા પહેલાં તારો અભિપ્રાય તો બદલાવી નાંખ.-અરે, મારું સુખ બહારમાં નહિ, મારું સુખ તો મારામાં જ છે.-આવો અભિપ્રાય થતાં આખા જગતમાં વિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ છૂટી જશે, એટલે અભિપ્રાયમાં આખા જગતના વિષયોનો ત્યાગ થઈ જશે.

જીઓ, આત્મા સર્વજ્ઞસ્વભાવી છે, સર્વને જાણવાનો તેનો સ્વભાવ છે, ને તે જાણવાના સ્વભાવમાં જે આનંદ છે તે અતીન્દ્રિય છે. આવા જ્ઞાન-આનંદ સ્વભાવને ચૂકીને જેણે એક પણ પરવિષયમાં સુખ માન્યું તેને આખા જગતના વિષયો ભોગવવાની બુદ્ધિ ઊડેઊડે પડી જ છે. આમ જ્ઞાનસ્વભાવના વેદનનો આનંદ જેને નથી ભાસતો તેને ઈન્દ્રિયવિષયોમાં આનંદ ભાસે છે. પણ અરે ભાઈ ! તારી તૃષ્ણાનો દાહ વિષયો વડે કદી શાંત નહિ થાય, વિષયો તરફના વલણથી તો ઉલટો તારો તૃષ્ણા-અગ્નિ વધારે ફાટશે. વિષયો તરફના વલણમાં પહેલાં-પછી કે અંત કયાંય સુખ નથી, કયાંય તૃપ્તિ નથી. જેમ જગતમાં લાકડાંથી અગ્નિ તૃપ્ત થતો નથી છતાં કદાચ તે તો લાકડાથી તૃપ્ત થઈ જાય, દરિયો નદીઓનાં પાણીથી તૃપ્ત થતો નથી છતાં કદાચ તે તો તૃપ્ત થઈ જાય, પરંતુ જગતમાં જીવોની વિષય-તૃષ્ણા વિષયોના ઉપભોગ વડે કદી પણ તૃપ્ત થતી નથી. અસંખ્ય વર્ષ સુધી સ્વર્ગના ભોગોપભોગ વડે પણ જીવને તૃપ્તિ થતી નથી. ભોગની જેને તૃષ્ણા છે તે કદી તેને છોડતો નથી, એક વિષયમાંથી બીજા વિષયમાં, ને બીજામાંથી ત્રીજા વિષયમાં અજ્ઞાનીની વૃત્તિ વળ્યા જ કરે છે, પણ વિષયોમાંથી તેની વૃત્તિ વિરામ પામતી નથી. વિષયો તો કદાચિત્ તેને છોડીને ચાલ્યા જાય છે છતાં પણ તેની તૃષ્ણા મૂઢને છૂટતી નથી. વિષયો મળે તોય દુઃખ, ને વિષયો ન મળે તોય મહાદુઃખ,

કોઈ રીતે વિષયોમાં સુખ છે જ નહિ. આમ સમજીને અરે જીવ ! વિષયોથી વિમુખ થા ને ચૈતન્યસ્વભાવની સન્મુખ થા. વિષયો ભોગવવાથી અનંતકાળે ય તૃપ્તિ થતી નથી, પણ વિષયોનું લક્ષ છોડીને ચૈતન્યના અનુભવમાં ક્ષણમાત્રમાં તૃપ્તિ થાય છે, ધર્માત્મા અંતર્મુખ થઈને અતીન્દ્રિયઆનંદના વેદનથી તૃપ્ત-તૃપ્ત થઈ જાય છે. અજ્ઞાની ચૈતન્યના આનંદને ચૂકીને, બાહ્યવિષયોમાં સુખબુદ્ધિથી ઝાંવા નાંખતો, અતૃપ્તપણે જ મરે છે.

અહીં શિષ્ય પૂછે છે કે હે નાથ ! આપ કહો છો કે જ્ઞાની મહાપુરુષો ચૈતન્યના આનંદના ભોગવટા સિવાય બહારના કોઈ વિષયોમાં સ્વપ્ને ય સુખ નથી માનતા; પરંતુ જ્ઞાની મહાપુરુષો-ચક્રવર્તી વગેરે-પણ વિષયોનો ઉપભોગ કરતા તો દેખાય છે ! વળી પુરાણશાસ્ત્રોમાં પણ ચક્રવર્તી-ઈન્દ્ર વગેરે ધર્માત્માઓના ભોગવૈભવની ઘણી કથા સાંભળી છે ! અને આપ કહો છો કે “કયો જ્ઞાની વિદ્વાન ભોગોને ભોગવશે ?”-તો એ વાતનો કઈ રીતે મેળ છે. આપ તો કહો છો કે જ્ઞાની ભોગ ભોગવે નહિ, ને પુરાણોમાં તો જ્ઞાનીના પુણ્યનું વર્ણન કરતાં તેના વૈભવના ભોગનું ઘણું વર્ણન આવે છે ! તો એની સંધિ કઈ રીતે છે ?

તેના સમાધાનમાં આચાર્યદેવ કહે છે કે હે વત્સ, સાંભળ ! અમે એમ કહ્યું હતું કે “અહિતકર વિષયભોગોને કયો બુદ્ધિમાન સુખબુદ્ધિથી સેવન કરશે ?” “સુખબુદ્ધિથી” એવું ખાસ વિશેષણ વાપર્યું છે. ‘આનંદનું પૂર મારા આત્મામાં છે, તે આનંદના પૂરમાં મારે ડુબકી મારવી છે, તેમાં જ મારું સુખ છે. આ વિષયો તરફની વૃત્તિ તો વિષ જેવી છે, તેમાં મારું સુખ કે હિત નથી”-એવું ધર્મીને ભાન વર્તે છે, વિષયોમાંથી સુખ લઉં-એવી બુદ્ધિથી વિષયોનો ઉપભોગ તેને કદી હોતો નથી. અજ્ઞાની મૂઢ જીવ સ્વભાવને જાણતો નથી, ને રાગ વડે મને લાભ થશે-એમ તે મૂઢ માને છે, એટલે વિષયો તરફની સુખબુદ્ધિ તેને ઊભી જ છે.

પુણ્ય શું, તેનું ફળ શું આવશે ? પાપ શું, તેનું ફળ શું આવશે ? જ્ઞાન શું, તેનું ફળ શું આવશે-એ બધાનો વિવેક ધર્મીને વર્તે છે. મારા જ્ઞાનના ફળમાં શાંતિનો ક્રમ છે, વિષયો તરફની વૃત્તિ તો આકુળતા ઉપજાવનારી છે. વિષયભોગના ફળમાં કદી શાંતિનો ક્રમ આવે-એમ બનતું નથી. ધર્માત્માનું ધ્યેય તો આત્માની શાંતિને જ સાધવાનું છે, પણ શાંતિને સાધતાં સાધતાં તેની સાથેના રાગના ફળમાં રાજ્યાદિ વૈભવનો સંયોગ પણ આવી જાય છે-એવો જ ક્રમ છે. પછી વીતરાગી સાધન વધારીને, રાગ તોડીને, ભોગવૈભવને પણ છોડીને, ચૈતન્યના આનંદમાં લીન થાય છે-મુનિ થઈને મુક્તિને સાધે છે.-આવો સાધકનો ક્રમ છે. વચ્ચે સાધકદશામાં રાગ આવે જ નહિ કે તેના ફળરૂપ ભોગોપભોગનો સંયોગ જ્ઞાનીને હોય જ નહિ-એવો ક્રમ નથી. જ્ઞાન થતાં વેંત જ સર્વ વિષયભોગોથી છૂટીને વનમાં ચાલ્યો જાય-એવો કાંઈ નિયમ નથી. હા, એટલો નિયમ છે કે જ્ઞાન થતાં વેંત પોતાના આત્મા સિવાય જગતના બીજા કોઈ વિષયોમાં તેને સુખબુદ્ધિ રહેતી નથી. અને પછી ચૈતન્યના અનુભવથી જેમ જેમ વીતરાગતા વધતી જાય છે તેમ તેમ રાગના નિમિત્તભૂત વિષયો સહેજે છૂટતા જાય છે. પણ જ્ઞાનીને બહારમાં ભોગોપભોગ દેખાય તેથી કરીને તેને તે વિષયોમાં સુખબુદ્ધિ છે-એમ નથી. માટે એમ અમે કહ્યું છે કે જ્ઞાનીને હિતબુદ્ધિથી કદી પણ વિષયોનો ભોગવટો હોતો નથી. અસ્થિરતાના રાગને લીધે જરાક ભોગોપભોગની વૃત્તિ થાય છે પણ તેને તે અહિતરૂપ જાણે છે, તેમાં કદી સુખબુદ્ધિ તેને હોતી નથી. માટે હે જીવ ! તું પહેલાં આ વાતનો નિર્ણય કર કે આત્માના સ્વભાવ સિવાય બહારના કોઈ વિષયોમાં સુખ નથી, આત્મસ્વરૂપમાં અંતર્મુખ થયે જ સુખ છે. -આમ નક્કી કરીને બાહ્યવિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ છોડ ને અંતર્મુખ ચૈતન્યના આનંદને અનુભવવાનો ઉદ્યમ કર.

[ઇષ્ટોપદેશ ગા. ૧૭ ઉપરના પ્રવચનમાંથી.]

સુવર્ણપુરી સમાચાર

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવ સોનગઢમાં સુખશાંતિપૂર્વક બિરાજે છે. લગભગ સવાલાખ ડ્રા. ની લાગતથી જે ભવ્ય-જિનમંદિર થાય છે તેના શિખરનું કામ લગભગ પૂરું થવા આવ્યું છે; તેની પ્રતિષ્ઠાનું મુહૂર્ત કારતક સુદ ૧૨ આવેલ છે. આ પ્રતિષ્ઠા બાદ પૂ. ગુરુદેવ પાલેજ તરફ પધારશે. પાલેજમાં નુતનજિનમંદિરની વેદી-પ્રતિષ્ઠાનું મુહૂર્ત માગસર સુદ ૧૧ આવેલ છે. ત્યારબાદ પૂ. ગુરુદેવ મુંબઈ થઈને શાશ્વત તીર્થરાજ સમ્મેદશિખરજી વગેરે તીર્થોની યાત્રાએ સંઘ સહિત પધારશે.

❁ દસલક્ષણીપર્વ : સૌરાષ્ટ્રના જૈનધર્મના પાટનગર સોનગઢમાં દસલક્ષણી પર્યુષણપર્વ ઘણી ધામધૂમથી ઊજવાયા હતા. આ દિવસો દરમિયાન સવારમાં પૂ. ગુરુદેવના દસલક્ષણધર્મો સંબંધી અદ્ભુત પ્રવચનો થતા તથા બપોરે શ્રીમાનતુંગાચાર્યદેવ રચિત આદિનાથસ્તોત્ર (ભક્તામરસ્તોત્ર) ઉપર ઉપશાંત ભક્તિરસઝરતા એવા અદ્ભુત પ્રવચનો થયા-જાણે કે આદિનાથ પ્રભુ અને માનતુંગસ્વામી આપણી સમક્ષમાં જ ઉપસ્થિત હોય.....ને માનતુંગસ્વામી આદિનાથ-પ્રભુની સ્તુતિ કરી રહ્યા હોય! આ ઉપરાંત જિનમંદિરમાં હંમેશાં સમુહપૂજન, તેમજ દસલક્ષણમંડલવિધાન અને રત્નત્રયમંડલવિધાન થયું હતું. ભાદરવા સુદ પંચમીના રોજ ૧૪ કુમારિકા બેનોએ આજીવન બ્રહ્મચર્યપ્રતિજ્ઞા અંગીકાર કરી હતી. દસલક્ષણપર્વ દરમિયાન બહારગામથી પણ અનેક લોકો આવ્યા હતા. શ્રી જિનેન્દ્રદેવની રથયાત્રા, શ્રી જિનવાણી માતાની રથયાત્રા વગેરે પણ થયા હતા. ક્ષમાવણીપર્વ (આસો વદ એકમ)ના દિવસે જિનમંદિરમાં રત્નત્રયપૂજન બાદ, ઠાઠમાઠપૂર્વક શ્રી સીમંધરજિનેન્દ્રદેવના મહા અભિષેક સોના-ચાંદીના કળશોથી થયો હતો, -આ પ્રસંગે પૂ. ગુરુદેવ પણ ઉપસ્થિત હતા. સુગંધદસમીનો દિવસ તો પોતાના જુદા જ ઢંગથી ઊજવાયો હતો. જિનમંદિરમાં હંમેશાં અદ્ભુત જિનેન્દ્રભક્તિ થતી હતી.....ક્યારેક ક્યારેક વીતરાગી વનવાસી મુનિવરોની પણ વૈરાગ્યભરેલી ભક્તિ થતી હતી. ભક્તિના પ્રસંગે બધા ભક્તો એકતાર થઈ જતા. આ સિવાય સામુહિક સ્વાધ્યાય, રાત્રિચર્યા વગેરેમાં પણ ભક્તજનો ઉલ્લાસથી ભાગ લેતા.

સોનગઢ સિવાય સૌરાષ્ટ્રના અનેક ગામોમાં પણ દસલક્ષણીપર્યુષણપર્વ ઉલ્લાસથી ઉજવાયા હતા. વાંકાનેરમાં શેઠશ્રી છગનલાલભાઈના પુત્રવધુએ દસલક્ષણના દસ ઉપવાસ કર્યા હતા અને તેની ઊજવણી નિમિત્તે ઠાઠમાઠપૂર્વક શ્રી જિનેન્દ્રદેવની રથયાત્રા નીકળી હતી તથા સાધર્મી વાત્સલ્ય (સંઘજમણ) થયું હતું; એ બન્ને પ્રસંગમાં આમંત્રિત થઈને મોરબીસંઘે પણ ભાગ લીધો હતો, અને એ જ પ્રમાણે મોરબીની રથયાત્રા તથા સાધર્મીવાત્સલ્યના પ્રસંગમાં આમંત્રિત થઈને વાંકાનેર સંઘે ભાગ લીધો હતો. શ્રી રાજકોટસંઘના પ્રમુખશ્રી રામજીભાઈ તેમજ બીજા ઘણા મુમુક્ષુભાઈઓએ પણ બંને ગામે પધારીને પ્રસંગો શોભાવ્યા હતા. આ રીતે એકબીજા ગામના સંઘોએ વાત્સલ્યપૂર્વક હળીમળીને ઉજવેલા પ્રસંગો ઘણા શોભતા હતા. આ ઉપરાંત સૌરાષ્ટ્રના અનેક ગામોમાં જ્યાં જ્યાં જિનમંદિરો સ્થપાયા છે ત્યાં ત્યાં દસલક્ષણી પર્યુષણ ઊજવાયા હતા.

પ્રકાશન વિભાગમાં હાલ શ્રી પંચાસ્તિકાયનું ગુજરાતી ભાષાંતર છપાય છે. એ સિવાય હાલમાં “જૈન પ્રશ્નોત્તરમાળા” પ્રસિદ્ધ થયેલ છે, તેમાં શિક્ષણવર્ગમાં ચાલેલા પ્રશ્નોત્તરો તેમજ પૂ. ગુરુદેવના પ્રવચનોમાંથી અને વિધવિધ શાસ્ત્રોમાંથી તારવેલા પ્રશ્નોત્તરનો સંગ્રહ છે. જિજ્ઞાસુઓને અભ્યાસ માટે આ પુસ્તક ઉપયોગી છે. લગભગ ૪૦૦ પૃષ્ઠ. કિંમત રૂ. ૧-૮-૦ છે; બીજું પુસ્તક શ્રી જિનેન્દ્ર ભજનમાળા [નવીન] પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. તેમાં વૈરાગ્યભરેલા ભક્તિના વિધવિધ ભજનો છે. કિંમત ૦-૧૨-૦ છે. બહારગામથી જે કોઈ ભાઈઓએ પુસ્તકો મંગાવવા હોય તેમણે દીવાળી પહેલાં ઓર્ડર મોકલી દેવા વિનંતી છે.

જિનમંદિર જન્મોત્સવ ફંડ

૮૦૭૧૮= આત્મધર્મ અંક નંબર ૧૫૫મા જણાવ્યા મુજબ	૬૭ શ્રી ગાંધી વાલચંદ સાંકળચંદ	સોનાસણ	
૭૫૧ શેઠશ્રી છોટાલાલ નારણદાસ	સોનગઢ	૬૭ શ્રી પારેખ નવલબહેન અમૃતલાલ	રાજકોટ
૨૦૧ શેઠશ્રી નંદરામ સૂરજમલ	દિલ્હી	૬૭ શ્રી પુષ્પાબહેન હરીલાલ	જામનગર
૨૦૧ શેઠશ્રી હીરાચંદ ત્રીભોવન દામાણી	સોનગઢ	૬૭ શ્રી સુરત મુમુક્ષુમંડળ ડા. ફાવાભાઈ	સુરત
૧૫૧ ગાંધી છોટાલાલ વાઘજીના ધર્મપત્ની	રાજકોટ	૬૭ શ્રી પદમચંદજી જૈન	દિલ્હી
૧૫૧ ગોગીદેવી બ્ર. આશ્રમના બ્ર. બહેનો	સોનગઢ	૬૭ શ્રી જીવાનમલ યુનીલાલ	ઘોડનદી
૧૦૧ શ્રી વ્રજકુંવરબહેન મોદી	સોનગઢ	૬૭ શ્રી ચંચળભાઈ જગજીવન	વઢવાણ
૧૦૧ શ્રી પન્નાલાલજી પાન્ડા	ગુના	૬૭ શ્રી ત્રંબકલાલ હિમ્મતલાલ ઘડીયાળી	સુરેન્દ્રનગર
૧૦૧ શ્રી અમુલખ લાલચંદ	જોરાવરનગર	૬૭ શ્રી સંઘવી મોતીલાલ જગજીવન	લીંબડી
૧૦૧ શ્રી કપુરચંદજી અગરવાલ	જયપુર	૬૭ શ્રી લક્ષ્મીદાસ હીરાચંદ	રાજકોટ
૧૦૧ શ્રી છગનલાલ લધુભાઈ	જામનગર	૬૭ શ્રી મણીબહેન રણછોડદાસ મોદી	રાજકોટ
૧૦૧ શ્રી પ્રાણજીવનદાસ હરજીવનદાસ	પોરબંદર	૬૭ શ્રી નર્મદાબહેન રણછોડદાસ ડા. મણીબેન	રાજકોટ
૧૦૧ શ્રી જેઠાલાલ સંઘજી ડા. દુધીબહેન	બોટાદ	૬૭ શ્રી કાશીબહેન દલીચંદ મોદી ડા. મણીબેન	રાજકોટ
૧૦૧ શ્રી રતિલાલ લખમીચંદ	ભાવનગર	૬૭ શ્રી હીરાલાલ રામજીભાઈ ડા. કાંતિલાલ રામજી ભાવનગર	
૧૦૧ શ્રી ધારસી વીરચંદ	પરનાળા	૬૭ શ્રી વિમળાબહેન જીવણલાલ કાપડિયા	સુરત
૧૦૧ શ્રી નવલકુંવરબહેન અમૃતલાલ પારેખ	રાજકોટ	૬૭ શ્રી છોટાલાલ પીતામ્બરદાસ	કપડવંજ
૧૦૧ શ્રી અમૃતલાલ માણેકચંદ	રાજકોટ	૬૭ શ્રી ફુલચંદ ચતુરભાઈ	સુરેન્દ્રનગર
૧૦૧ શ્રી હેમકુંવરબહેન નરભેરામ કામાણી જમશેદપુર		૬૭ શ્રી ધીરજલાલ નાથાલાલ	રાજકોટ
૬૭ શ્રી જગજીવનદાસ કરશનજી	સાવરકુંડલા	૬૭ શ્રી મરઘાબહેન ધીરજલાલ	રાજકોટ
૬૭ શ્રી નંદકુંવરબહેન	વાંકાનેર	૬૭ શ્રી લીલાવંતીબહેન જગજીવન	રાજકોટ
૬૭ શ્રી હેમકુંવરબહેન છગનલાલ	વાંકાનેર	૬૭ શ્રી પ્રેમચંદ ઉજમશીના ધર્મપત્ની કુંદનબહેન	વઢવાણ
૬૭ શ્રી શારદાબહેન શાંતિલાલ	વાંકાનેર	૬૭ શ્રી ઉજમશી તલકશી	વઢવાણ
૬૭ શ્રી મણીબહેન હંસરાજ	મોરબી	૬૭ શ્રી કાંતિલાલ દેવશીભાઈ	થાનગઢ
૬૭ શ્રી રસીકલાલ ત્રંબકલાલ મહેતા	રાજકોટ	૬૭ શ્રી નાનચંદ ભગવાનજી ખારા	અમરેલી
૬૭ શ્રી ઉમેદચંદ ઝકાભાઈ	રાજકોટ	૬૭ અ. સૌ. શીવકુંવરબહેન નાનચંદભાઈ ખારા	અમરેલી
૬૭ શ્રી બહેન રળીયાત પાનાચંદ	રાજકોટ	૬૭ શ્રી પ્રાણલાલ રામજીભાઈ દેસાઈ	અમરેલી
૬૭ શ્રી મોહનલાલ મગનલાલ તુરખિયા	રાજકોટ	૬૭ શ્રી મણીયાર ધરમશી હરજીવન	વઢવાણ
૬૭ શ્રી સમરતબહેન મોહનલાલ તુરખિયા	રાજકોટ	૬૭ શ્રી ગાંધી મફતલાલ હાથીચંદ ડા. તારાચંદભાઈ	તલોદ

૬૭ શ્રી કેશવલાલ ખીમચંદ	વઢવાણ	જૈન. ચંદ્રાવતીબહેન. મોહનલાલ ચત્રાભૂજ.
૬૭ શ્રી વાઘર કાળીદાસ પ્રાગજી		શ્રી રૂપચંદજી જૈન. એક મુમુક્ષુબહેન શીવ.
૬૭ શ્રી વાઘર કાળીદાસ પ્રાગજી	જામનગર	નેંમીદાસ ખુશાલદાસ. રતિલાલ નાગરદાસ.
૬૭ શ્રી પોપટલાલ છગનલાલ તથા		જગજીવન ચતુરના સગાવાલા. હીરાબહેન
તેમનાં ધર્મપત્ની કસ્તુરબેન	લીંબડી	પ્રાણજીવન. વસંતલાલ વ્રજલાલ. વસંતબહેન
૬૭ શ્રી સૂરજબહેન અમૃતલાલ પારેખ	રાજકોટ	આણંદજી. તલસાણિયા રતિલાલ સુખલાલ.
૬૭ શ્રી રતિલાલ હીરાચંદ	રાજકોટ	ચંદ્રપ્રભા તથા જસવંતીના કાકી. ચંદુલાલ
૬૭ શ્રી વનેચંદ જેચંદ	રાજકોટ	કોદરલાલ. કલ્યાણભાઈ લાલભાઈ. ભાયાણી
૬૭ શ્રી તલકચંદ અમરચંદ	લાઠી	હરિલાલ. જીવરાજ. કાનજી જેઠાલાલ. લાલચંદ
૬૭ શ્રી તીલકમંજરીબહેન ભોગીલાલ અમદાવાદ		રૂગનાથ. એક મુમુક્ષુબેન. મથુરદાસ ખોડીદાસ.
૬૭ શેઠશ્રી જમનાદાસ પુનમચંદ અમદાવાદ		ચીમનલાલ ઠાકરશી. ઘેલીબેન સુખલાલ.
૧૦૬૦ રૂા ૬૭ થી નીચેની રકમો જુદી જુદી ૩૨		વિધ્યુતબહેન ભોગીલાલ. પેથરાજ કાળા.
વ્યક્તિઓ તરફથી		રમણીકલાલ ભાઈચંદ. સમરતબહેન.
સુંદરજી કાનજી. એક મુમુક્ષુ બહેન. નાગરદાસ		
સુખલાલ. ગાંધી હીરાચંદ ઉગરચંદ. મયાભાઈ	૯૭૫૯૫/ = અંકે સત્તાણું હજાર, પાંચસો પંચાણું, આના	
જેશંગભાઈ. હિમ્મતલાલ વાલજી. રાજમલજી	ત્રણપૂરા.	

સમ્યક્ત્વના મહિમાસૂચક પ્રશ્નોત્તર

પ્રશ્ન-કયું કાર્ય કરનારા જીવો જગતમાં વિરલા છે ?

ઉત્તર-તત્ત્વને જાણનાર જ્ઞાનીજનો વિરલા જ છે, વળી વિરલા જીવો જ તત્ત્વનું શ્રવણ કરે છે, વિરલા જીવો જ તત્ત્વનું ધ્યાન કરે છે, અને વિરલા જીવો જ તત્ત્વને અંતરમાં ધારણ કરે છે.-

વિરલા જાણે તત્ત્વને, વળી સાંભળે કોઈ;

વિરલા ધ્યાયે તત્ત્વને વિરલા ધારે કોઈ.

(-યોગસાર : ૬૬)

પ્રશ્ન-શેનાથી સિદ્ધિ પમાય છે ?

ઉત્તર-જે સિદ્ધયા ને સિદ્ધશે સિદ્ધ થતા ભગવાન; તે આત્મ દર્શન થકી, એમ જાણ નિર્ભ્રાન્ત. -પૂર્વે જેઓ સિદ્ધ થયા, ભવિષ્યમાં સિદ્ધ થશે અને વર્તમાનમાં સિદ્ધ થાય છે તે બધાય નિશ્ચયથી આત્મદર્શન (-સમ્યગ્દર્શન) વડે જ સિદ્ધ થાય છે, એમ નિ:શંકપણે જાણો. (-યોગસાર : ૧૦૭)

પ્રશ્ન-ભગવાને શેને મુક્તિમાર્ગ કહ્યો છે ?

ઉત્તર-" સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગ:" -અર્થાત્ સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર તે મોક્ષ માર્ગ છે.

(-મોક્ષશાસ્ત્ર ૧-૧)

પ્રશ્ન-બધાય દુ:ખ મટાડવાનું પરમ ઔષધ શું છે ?

ઉત્તર-જે પુરુષ કષાયના આતાપથી તપ્ત છે, ઈન્દ્રિયવિષયરૂપી રોગથી જે મૂર્છિત છે, અને ઇષ્ટવિયોગ તથા અનીષ્ટસંયોગથી જે બેદખિન્ન છે, -તે બધાયને માટે સમ્યક્ત્વ પરમ હિતકારી ઔષધિ છે.

(-સારસમુચ્ચય : ૩૮)

શ્રી દિગંબર જૈન કુમારિકા બ્રહ્મચર્ય-આશ્રમના ફંડની વિગત

સંવત ૨૦૧૨ ના ભાદરવા સુદ ૫ ને રવિવાર તા. ૯-૯-૫૬ના રોજ સોનગઢમાં ચૌદ કુમારિકા બેનોએ બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી, તે પ્રસંગે શ્રી દિગંબર જૈન કુમારિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમમાં નીચે મુજબ રકમો ભેટ આવી છે, તેની નોંધ:-

૧૦૦૦ શેઠ શ્રી કાળીદાસ રાઘવજી,	સોનગઢ	૧૦૧ સુકનરાજ ઢીરાચંદ	શીવગંજ
૫૦૦ જડાવબેન નાનાલાલ, હરકુંવરબેન		૫૧ ગુલાબચંદ ઝવેરચંદ	ચોટીલા
બેચરલાલ, શિવકુંવરબેન મોહનલાલ		૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	સુરેન્દ્રનગર
૨૫૧ શેઠ શ્રી જગજીવન ચતુરભાઈ,	સુરેન્દ્રનગર	૫૧ કાશીબેન પાનાચંદ	કરાંચીવાળા
૫૦ શેઠ શ્રી ઢીરાચંદ ત્રીભોવન,	સોનગઢ	૫૧ શેઠશ્રી લક્ષ્મીચંદ નીમચંદ	મુળીવાળા
૨૫૧ શેઠ શ્રી મુંબઈ મુમુક્ષુ મંડળ,	મુંબઈ	૧૦૧ ઝવેરી મહેન્દ્રકુમારજી	મુંબઈ
૫૦૧ શેઠ શ્રી ખીમચંદ જેઠાલાલ	સોનગઢ	૫૧ જેકુંવરબેન પારેખ	
૨૫૧ શેઠ શ્રી બાઉચંદ જાદવજી	સાવરકુંડલા	(પારેખ લીલાધર ડાહ્યાભાઈ)	રાજકોટ
૧૦૧ શેઠ શ્રી બાઉચંદ ગોપાળજી	સારવકુંડલા	૧૦૧ વાઘજી ગુલાબચંદ	
૨૫૧ શ્રી રાજકોટ મુમુક્ષુમંડળ	રાજકોટ	(હ. મોહનલાલ વાઘજી)	મોરબી
૫૧ શ્રી ઉમરાળા મુમુક્ષુ મંડળ	ઉમરાળા	૨૫ વાડીલાલ વીરચંદ	
૨૫ શ્રી વસંતલાલ વૃજલાલ પારેખ	રાજકોટ	૨૫ કાન્તિલાલ દેવસીભાઈ	થાનગઢ
૧૦૧ શ્રી જેકુંવરબેન ખુશાલચંદ કોઠારી	મુંબઈ	૨૫ રબારી વસરામ જીવાભાઈ	સોનગઢ
૨૫ દોશી શાંતિલાલ ખીમચંદ	ભાવનગર	૫૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ હા. પાનાચંદ ભાઈલાલ,	બરવાળા
૧૦૧ શ્રી રાણપુર મુમુક્ષુ મંડળ		૫૧ ગુલાબચંદ માણેકચંદ ઝોબાલિયા	મુંબઈ
હ. શેઠ પ્રેમચંદ મગનલાલ	રાણપુર	૫૧ ઝવેરીબેન ગુલાબચંદ	મુંબઈ
૨૧ મોદી ચીમનલાલ ઠાકરશી	મુંબઈ	૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	જોરાવરનગર
૫૧ ઢીરાલાલ એસ. દોશી		૫૧ શ્રી અમૃતલાલ હંસરાજ	સુદામડા
હ. બાલચંદભાઈ	અમદાવાદ	૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	
૨૫ શેઠશ્રી રતિલાલ કાળીદાસ	દામનગર	હા. ચીમનલાલ ઢીમચંદ	વઢવાણ
૧૦૧ શ્રી મનવંતલાલ શાંતિલાલની કુાં.	અમદાવાદ	૫૧ શ્રી કાગદી જટાશંકર માણેકચંદ	જેતપુર
૨૫ દોશી જયંતિલાલ બેચરદાસ	સાવરકુંડલા	૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	ગોંડળ
૨૫ મીસ્ત્રી માવજી કાળીદાસ	સોનગઢ	૩૦ શ્રી મયાભાઈ જેસંગભાઈ	મુંબઈ
૧૫ ભાઈ કાંતિલાલ હરિલાલ	મુંબઈ	૧૦૧ શ્રી નાનચંદ ભગવાનજી ખારા	મુંબઈ
૨૫ છોટાલાલ મોહનલાલ કામદાર	અમદાવાદ	૫૧ શ્રી ભીખાલાલ મગનલાલ	દેહગામ
૫૧ મોરારજી માધવજી હા. સવિતાબેન	અમદાવાદ	૫૧ શ્રી કામદાર પરસોત્તમ શીવલાલ	ભાવનગર
૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	લીંબડી	૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	મોરબી
૧૦૧ શ્રી કોઠારી ભુરાલાલ ભુદરજી	પોરબંદર	૧૦૧ શ્રી કુસુંબાબેન ભુરાભાઈ	પોરબંદર
		૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ	વાંકાનેર

૧૦૧ શ્રી મહીલાલજી સરૈયા,	મુંબઈ	૨૫ ઝબુબેન કાંતિલાલ ઉદાણી,	દામનગર
૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ,	લાઠી	૫૧ મંગુબેન તથા શાંતાબેન,	કલોલ
૧૦૧ શ્રી હસમુખલાલ ચંદુલાલ,	રાજકોટ	૫૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ,	સુરત
૧૦૧ શ્રી બ્ર. બેન ઇંદુમતીના મામા અંબાલાલ ગાંધી		૧૦૧ કુંવરજી જાદવજી,	પાલેજ
૨૫ શ્રી બ્ર. બેન ચંદ્રિકા ને બ્ર. બેન જસવંતીના		૨૫ બહેન નિર્મળા હરિલાલ ભાયાણી,	ભાવનગર
સગાં હ.. ગુલાબબેન,		૫૧ હરગોવિંદદાસ દેવચંદ મોદી,	સોનગઢ
૧૦૧ શ્રી તંબોલી ફુલચંદ પુરુષોત્તમ,	જામનગર	૨૫ નાથાલાલ વિઠલજી,	રાજકોટ
૪૧ મણીયાર ધરમશી હરજીવન,	વઢવાણ	૧૧ નર્મદાબેન,	કુંડલા
૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ,	વીંછીયા	૨૫ ગંગાબહેન મુંબઈવાળા,	મુંબઈ
૨૫ શ્રી પરશુરામ પોટરી હ. દાદા,	મોરબી	૫૧ મોદી નાગરદાસ દેવચંદ,	મુંબઈ
૧૦૧ શેઠ ભગવાનલાલ છગનલાલ,	ભાવનગર	૫૧ ઝીણીબેન,	પોરબંદર
૧૦૧ ઈન્દુબેન ચીમનલાલ,	બરવાળા	૫૧ મણીલાલ વેલચંદનાબેન સમરતબેન,	
૧૦૧ શ્રી મુમુક્ષુ મંડળ,	અમદાવાદ	૨૫ મહાલક્ષ્મીબેન,	અમદાવાદ
૧૦૧ શ્રી હેમકુંવરબેન નરભેરામ,	જમશેદપુર	૫૧ કેશવલાલ ગુલાબચંદ,	દેહગામ
૧૦૧ શ્રી કેશવલાલ મહીજીભાઈ,	જલગામ	૨૫ લહેરચંદ ઝવેરચંદ	
૪૫૧ શાંતિલાલ ગીરધરલાલ,	જોડીયા	૧૦૧ રતિલાલ ન્યાલચંદ ચિતલીયા,	રાજકોટ
૨૫૧ છોટાલાલ ડામરદાસ,	ધ્રાંગધ્રા	૨૫ ખીમચંદ વીરપાળ,	સિંહણ
૨૫૧ હિંમતલાલ છોટાલાલ,	સોનગઢ	૧૭ પેથરાજ કાળા,	સિંહણ
૨૧ મોહનલાલ જુઠાભાઈ,	કુંડલા	૨૧ જયંતીલાલ માણેકચંદ રવાણી,	મોટા આંકડીઆ
૨૫ સુભદ્રાબેન હ. કેશવલાલ ખીમચંદ,		૧૧ શાંતાબેન,	ધ્રાંગધ્રા
૫૧ યુનીલાલ હઠીસંગ,	જામનગર	૫ એક બહેન,	ધ્રાંગધ્રા
૫૧ છગનલાલ લઘુભાઈ,	જામનગર	૧૧ મુમુક્ષુબેન,	સોનગઢ
૩૧ રાયચંદ મોતીચંદ,	રાજકોટ	૫૧ નવલબેન અમૃતલાલ પારેખ,	રાજકોટ
૫૧ શ્રી રામજીભાઈ માણેકચંદ,	સોનગઢ	૧૦૧ શ્રી દિગંબર જૈન મુમુક્ષુ મંડળ,	બોટાદ
૧૦૧ દેશાઈ મોહનલાલ ત્રીકમજી,		૨૫ પોપટલાલ છગનલાલ,	પરનાળા
૧૫ એક ગૃહસ્થ હા. પ્રવિણભાઈ,		૧૫ ધારશી નાનચંદ	પરનાળા
૧૧ ચંદુલાલ કોદરલાલ,	ફત્તેપુર	૧૫૪ દેશાઈ પ્રાણલાલ ભાઈચંદ,	મુંબઈ
૨૦૧ કમળાબેન જગદીશચંદ્ર પારેખ,	રાજકોટ	૨૫ જયંતીલાલ પાનાચંદ,	વ્યારા
૫૧ રતિલાલ પ્રાગજી મહેતા,	ઉમરાળા	૧૦૧ ભાઈ નીમચંદ ઠાકરશી,	ચોટીલા
૫૧ છોટાલાલ રાયચંદ ખંધાર,	સોનગઢ	૨૫ હરીમા. ભા. વ્રજલાલ ભાયાણીના માતૃશ્રી,	લાઠી
૨૫ કલ્યાણભાઈ લાલભાઈ,	અમદાવાદ		
૨૫ ત્રીભોવન ફુલચંદ ખારા,			

બ્રહ્મચર્ય અને તત્ત્વજ્ઞાન

✘ [બ્રહ્મજીવનનો અદ્ભુત આહ્વાદ ક્યારે આવે ?] ✘

(૧) બ્રહ્મચર્ય એટલે આત્મસ્વરૂપમાં રમણતા.

બ્રહ્મચારી એટલે આત્માનો રંગી ને વિષયોનો ત્યાગી.

વિષયોનો ત્યાગી તે જ થઈ શકે કે જે તેમાં સુખ ન માનતો હોય.

વિષયોમાં સુખ તે જ ન માને કે જેને વિષયોથી નિરપેક્ષ એવા આત્મસુખનું લક્ષ થયું હોય.

(૨) જેમ એક સ્પર્શેન્દ્રિયના વિષયમાં સુખ નથી તેમ પાંચ ઇન્દ્રિયો સંબંધી કોઈપણ વિષયોમાં આત્માનું સુખ નથી; સુખ તો આત્મામાં જ છે. - આમ જાણીને સર્વ વિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ ટળે ને અસંગી આત્મસ્વભાવની રુચિ થાય-ત્યારે જ વાસ્તવિક બ્રહ્મચર્યજીવન હોય. જેટલો આત્મિકસુખનો અનુભવ છે તેટલે અંશે બ્રહ્મચર્યજીવન છે. બ્રહ્મસ્વરૂપ આત્મામાં જેટલે અંશે ચર્યા (પરિણમન) હોય તેટલે અંશે બ્રહ્મચર્યજીવન છે. જેટલી બ્રહ્મમાં ચર્યા હોય તેટલો પર વિષયોનો ત્યાગ હોય છે.

જે જીવ પરભાવોથી કે પરવિષયોથી સુખ માનતો હોય તે જીવને બ્રહ્મચર્યજીવન હોય નહિ, કેમકે તેને વિષયોના સંગની ભાવના પડી છે.

(૩) - આથી બ્રહ્મચર્યને અને તત્ત્વજ્ઞાનને મેળ સિદ્ધ થયો. જે જીવને તત્ત્વજ્ઞાન હોય, આત્માની રુચિ હોય તે જીવ કદી કોઈપણ પરવિષયમાં સુખ માને નહિ, રુચિમાં-બ્રહ્મામાં-ભાવનામાં તો તેણે પોતાના આત્મસ્વભાવનો સંગ કરીને સર્વ પરવિષયોનો સંગ છોડી દીધો છે. ને પછી સ્વભાવની રુચિના જોરે આગળ વધતાં જેમ જેમ રાગાદિ પરપરિણતિ ટળતી જાય છે તેમ તેમ તેના નિમિત્તભૂત બાહ્યવિષયો પણ સહેજે છૂટતા જાય છે. આ ક્રમથી આત્મિક-બ્રહ્મચર્યજીવનમાં આગળ વધતાં વધતાં પરિપૂર્ણ અતીન્દ્રિયસુખને પામીને તે જીવ પોતે બ્રહ્મસ્વરૂપ પરમાત્મા થઈ જાય છે.

(૪) શરીરના સ્પર્શમાં જેને સુખની માન્યતા ટળી ગઈ હોય તે જ તેનાથી વિરક્ત થઈને બ્રહ્મચર્યજીવન જીવી શકે. હવે જેને શરીરના સ્પર્શવિષયમાંથી સુખબુદ્ધિ ટળી ગઈ હોય તે જીવને શબ્દ-રૂપ-રસ-ગંધ-વર્ણ વગેરે વિષયોમાંથી પણ સુખબુદ્ધિ અવશ્ય ટળી ગઈ હોય. જેને એકપણ ઇન્દ્રિયમાંથી સુખબુદ્ધિ ખરેખર ટળે તેને પાંચે ઇન્દ્રિયોમાંથી સુખબુદ્ધિ જરૂર ટળી જાય. હવે પાંચે ઇન્દ્રિયના વિષયોમાંથી સુખબુદ્ધિ તેને જ ટળે કે જેણે સત્પુરુષોના સમાગમે પાંચે ઇન્દ્રિયના વિષયોથી પાર અતીન્દ્રિય આત્મસુખ લક્ષગત કર્યું હોય. આ રીતે જેણે આત્માના અતીન્દ્રિયસુખનો સ્વાદ લક્ષગત કર્યો હોય તે જ ઇન્દ્રિયવિષયોથી વિરક્ત થઈને બ્રહ્મ-જીવનનો ખરો આહ્વાદ લઈ શકે.

(૫) બીજી રીતે કહીએ તો સમ્યક્દૃષ્ટિસંતો જ બ્રહ્મજીવનની ખરી મોજ માણે છે; કેમકે સમ્યક્દર્શન સ્વદ્રવ્યને વિષય કરનાર છે; સ્વદ્રવ્યને જે વિષય ન કરે ને પરદ્રવ્ય સાથે જ વિષય કરે તેને કદી વિષયોની આકુળતા મટે નહિ ને બ્રહ્મજીવનનો આનંદ આવે નહિ.

મારા અસંગ ચૈતન્યતત્ત્વને કોઈ પરદ્રવ્યનો સંગ જરાપણ નથી, પરદ્રવ્યના સંગથી મારામાં સુખ નથી પણ પરદ્રવ્યના સંગ વગર જ મારા સ્વભાવથી મારું સુખ છે-એમ જે જીવે પોતાના અતીન્દ્રિય આત્મસ્વભાવની રુચિ અને લક્ષ કર્યું છે ને સર્વે ઇન્દ્રિયવિષયોની રુચિ છોડી દીધી છે તે ભવ્ય જીવ આત્મિકઆહ્વાદથી ભરપૂર એવું બ્રહ્મજીવન જીવે છે, ને એવા સમકિતી ધર્માત્મા ભગવાન-સમાન છે એમ જ્ઞાનીઓ કહે છે.

-આ રીતે, ખરેખર આત્મસ્વભાવની રુચિની સાથે જ બ્રહ્મચર્ય વગેરે સર્વે ગુણોનાં બીજાં પડેલા છે. માટે સાચું બ્રહ્મજીવન જીવવાના અભિલાષી જીવોનું પહેલું કર્તવ્ય એ છે કે, અતીન્દ્રિયઆનંદથી ભરપૂર અને સર્વે પરવિષયોથી ખાલી એવા પોતાના આત્મસ્વભાવની રુચિ કરવી.....તેનું લક્ષ કરવું.....તેનો અનુભવ કરીને તેમાં તન્મય થવાનો પ્રયત્ન કરવો.

‘આત્મધર્મ’ ના ગ્રાહક બનો

પાંચ હજાર ગ્રાહક પૂરા કરવાની ઝૂંબેશમાં સહકાર આપો

આપના હાથમાં રહેલું આ ‘આત્મધર્મ’-માસિક સોનગઢથી પ્રસિદ્ધ થાય છે. આ માસિકમાં પરમપૂજ્ય સદ્ગુરુદેવ શ્રી કાનજીસ્વામીના આત્મહિતકારી અધ્યાત્મ-ઉપદેશનો મુખ્યસાર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે, અને તે ઉપરાંત પૂ. ગુરુદેવના પ્રતાપે થતી જૈનધર્મની પ્રભાવનાની વિગતો આપવામાં આવે છે. સાંસારિક ઝંઝટોમાં આ માસિક કદી પડતું નથી.

આ અંકની સાથે સાથે આ માસિકના તેર વર્ષ પૂરા થાય છે ને આગામી અંકે તે ૧૪મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરશે.

હજારો જિજ્ઞાસુ જીવો હોંશેહોંશે આ માસિકનું વાંચન કરે છે; ને તેમાં આવેલા પૂ. ગુરુદેવના ઉપદેશદ્વારા શાંતિ અને ધર્મની પ્રેરણા મેળવે છે.

આ ૧૪મા વર્ષમાં પરમપૂજ્ય ગુરુદેવ શાશ્વત તીર્થ સમ્મેદશિખરધામ તેમજ પાવાપુરી-ચંપાપુરી-રાજગૃહી વગેરે અનેક તીર્થધામની યાત્રા અર્થે ભારતના અનેક શહેરોમાં વિચરવાના છે. તીર્થયાત્રાના અને પ્રભાવનાના આ મહાન પ્રસંગોના આહ્વાદકારી-રોમાંચક સમાચારો “આત્મધર્મ”માં પ્રસિદ્ધ થશે. આ સમાચારો જાણવા, તેમજ તે તે પ્રસંગોના પૂ. ગુરુદેવના આધ્યાત્મિકભાવના ભક્તિ-વૈરાગ્ય સંબંધી ઉદ્ગારો જાણવા આપ જરૂર ‘આત્મધર્મ’ના ગ્રાહક બનો. આપ પોતે ગ્રાહક હો તો આપના સંબંધીજનોને ગ્રાહક બનાવો. આવતા વર્ષ દરમિયાન આત્મધર્મના ગ્રાહકો વધારીને પાંચ હજાર પૂરા કરી દેવાની ઉમેદ છે. આશા છે કે આત્મધર્મના હજારો ગ્રાહકબંધુઓ આત્મધર્મના ગ્રાહકોની સંખ્યા વધારવાની આ ઝૂંબેશ તાત્કાલિક ઉપાડી લેશે ને એ રીતે ધર્મપ્રચારના આ કાર્યમાં પોતાનો સહકાર આપશે.

આત્મધર્મ માસિકનું એક વર્ષનું લવાજમ રૂ. ૩-૦-૦ ત્રણ રૂપિયા છે. નવું વર્ષ કારતક માસથી શરૂ થાય છે. ગમે ત્યારે ગ્રાહક થનારને વર્ષના બધા અંકો મળે છે. આપના ગામમાં મુમુક્ષુમંડળમાં પણ લવાજમ ભરી શકાય છે.

લવાજમ મોકલવાનું સરનામું :

શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર સોનગઢ [સૌરાષ્ટ્ર]

(દીવાળી પહેલાં લવાજમો મોકલી આપો.)

આ “બ્રહ્મચર્ય અંક” સંબંધમાં : પ્રથમ તો, જિજ્ઞાસુ ગ્રાહકોના હાથમાં આ અંક અમે મોડો મુકી શકીએ છીએ તે બદલ દુઃખપૂર્વક ક્ષમા માંગીએ છીએ : આ અંકમાં પૂ. ગુરુદેવ વગેરેના ત્રિરંગી ચિત્રો છાપવાની ઘણી ભાવના હોવા છતાં, પ્રેસોમાં દિવાળીના કામના ભરાવાને લીધે તે ચિત્રો આપવાનું પણ બની શક્યું નથી-એ માટે દિલગીર છીએ. આટલું છતાં, આ બ્રહ્મચર્ય-અંકને લખાણ અને દેખાવ બંને દૈષ્ટિએ શોભાવવા અમે બનતી પ્રયત્ન કર્યો છે; આશા રાખીએ છીએ કે આ અંક હાથમાં આવ્યા બાદ જિજ્ઞાસુ વાંચકબંધુઓ અમને વિલંબને માટે ક્ષમા કરશે.

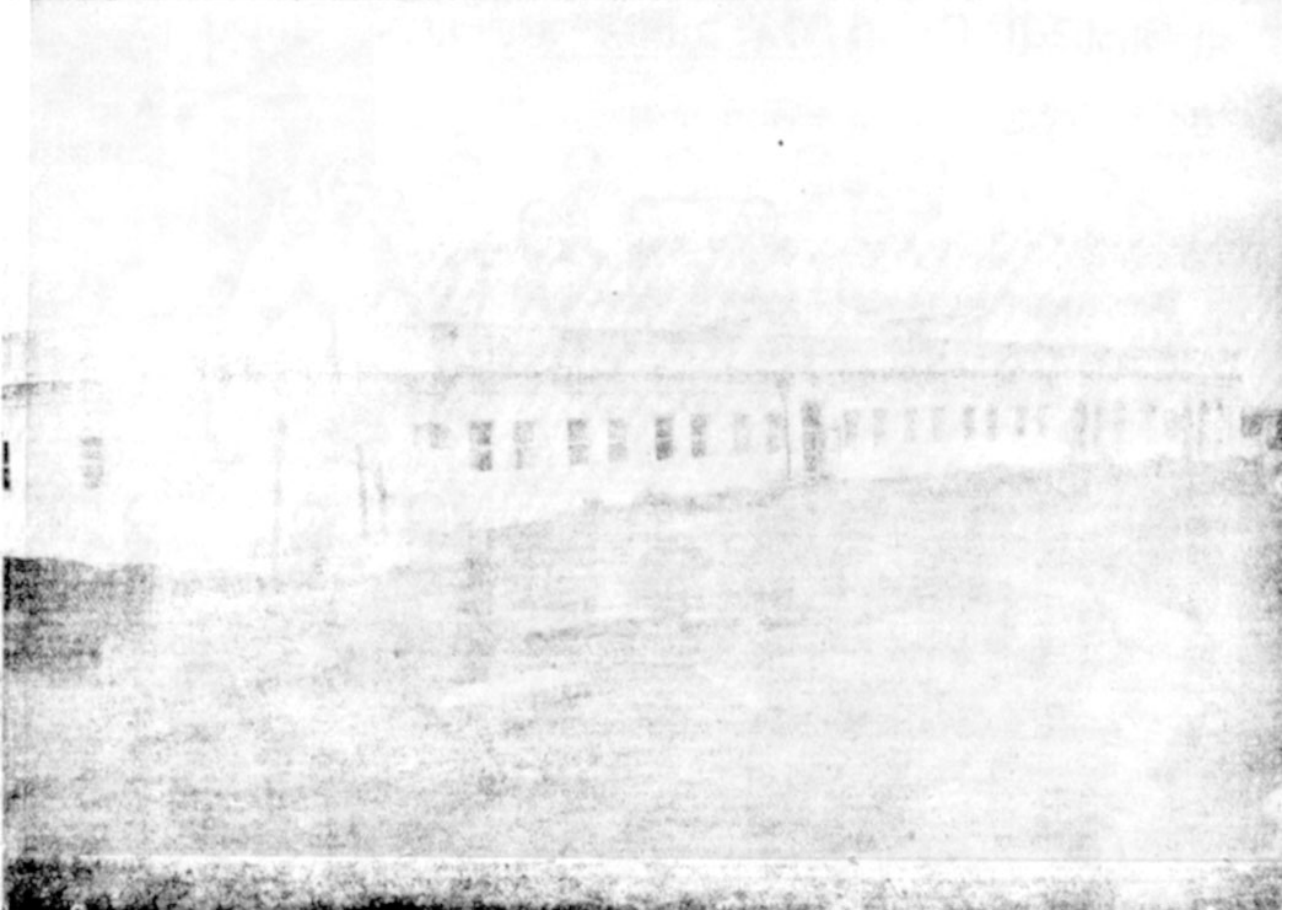

ચિત્રમાં વચ્ચે પૂજ્ય બેનશ્રીબેન બિરાજમાન છે; તેઓશ્રીની એક બાજુ કેસરીમલજી શેઠ અને તેમના ધર્મપત્ની છે; બીજી બાજુ વછરાજી શેઠ અને તેમના ધર્મપત્ની મનકૂલાદેવી છે. ઉપરના ભાગમાં ૧૪ બ્રહ્મચારી બેનો ઊભેલાં છે ને નીચેના ભાગમાં છ (બન્ને તરફ ત્રણ ત્રણ) બ્રહ્મચારી બેનો બેઠેલાં છે.

પાંચ વર્ષ પહેલાં શ્રી વછરાજી શેઠ તથા મનકૂલાદેવી પહેલીવાર સોનગઢ આવ્યા ત્યારે પૂ. ગુરુદેવના ઉપદેશનું શ્રવણ કરીને અને પૂ. બેનશ્રીબેનની ધર્મમય જીવનચર્યા દેખીને તેઓ ઘણા પ્રભાવિત થયા..... ને શેઠાણી મનકૂલાદેવીએ “ગોગીદેવી દિ. જૈન શ્રાવિકાબ્રહ્મચર્ય આશ્રમ” બંધાવી આપ્યો. શેઠ-શેઠાણીને પરમપૂજ્ય ગુરુદેવ પ્રત્યે તેમજ પૂ. બેનશ્રીબેન પ્રત્યે ઘણો આદરભાવ છે; આશ્રમ પ્રત્યે પણ તેઓ હાર્દિક વાત્સલ્ય ધરાવે છે.

❀ શ્રી ગોગીદેવી દિગંબર જૈન શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, સોનગઢ ❀

-જ્યાં સંતોની શીતલછાયા.....ને વાત્સલ્યભરી ડૂંફ છવાયેલી છે.....

વાંચકના ડાબા હાથ તરફ આશ્રમની પાછળના ભાગમાં શ્રી માનસ્તંભજીનો ઉપરનો ભાગ નજરે પડે છે.....ત્યાં ઊંચે ઊંચે શ્રી સીમંધરનાથ બિરાજમાન છે.....આશ્રમમાં ફરતાં ફરતાં ભગવાનનાં દર્શન થયા કરે છે. વિશેષ પરિચય માટે સામેના પાના ઉપરનો લેખ વાચો.

“અહીંતને શ્રી સિદ્ધને ય નમસ્કરણ કરી એ રીતે, ગણધર અને અધ્યાપકોને સર્વ સાધુ સમૂહને;

-તસુ શુદ્ધ દર્શન-જ્ઞાનમુખ્ય પવિત્ર આશ્રમ પામીને, પ્રાપ્તિ કરું હું સામ્યની જેનાથી શિવપ્રાપ્તિ બને.” સમકિતી ગૃહસ્થપણામાં રહ્યા હોય તો પણ તે વૈરાગી છે....અંતર્દૃષ્ટિમાં વૈરાગ્યનું પરિણમન તેને સદાય વત્સ્યા જ કરે છે. અજ્ઞાનીને સાચો વૈરાગ્ય હોતો નથી. હું સમસ્ત પરભાવોથી ભિન્ન જ્ઞાયકસ્વરૂપ છું, મારા અવલંબને જ મારી મુક્તિ છે-આમ જાણીને જે જીવ સ્વભાવસન્મુખ પરિણમ્યો તે જ સાચો વૈરાગી છે. આવો વૈરાગી જીવ બંધનથી છૂટે છે. જે જીવ વિકારી પરભાવોમાં રાચી રહ્યો છે તે બંધાય છે અને જે જીવ વિકારથી વિરક્ત થઈને સ્વભાવમાં રત થાય છે તે મુક્તિ પામે છે,-આવો શ્રી જિનેન્દ્રભગવાનનો ઉપદેશ છે.

[-પૂ. ગુરુદેવના આસો વદ ચોથના પ્રવચનમાંથી.]

❀ શ્રી ગોગીદેવી દિગંબર જૈન શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, સોનગઢ ❀

← [સંક્ષિપ્ત પરિચય] →

પરમ પૂજ્ય બાલબ્રહ્મચારી મહાપ્રભાવી શ્રી કહાનગુરુદેવ અનેક વર્ષોથી મુખ્યપણે સોનગઢમાં બિરાજે છે અને ભવ્યજીવોને આત્મહિતનો અપૂર્વમાર્ગ દર્શાવે છે. તેઓશ્રીના પરમપાવન ઉપદેશથી આકર્ષાઈને અનેક જિજ્ઞાસુ ભાઈ-બહેનો સોનગઢમાં આવીને રહે છે.....તેમાં કુમળી વયના નાના ભાઈબહેનો પણ આત્મહિતની ભાવનાથી સોનગઢમાં રહે છે. કેટલાક ભાઈબહેનોને એવી ભાવના પણ જાગે છે કે પોતાનું આખું જીવન અહીં સંતોની છાયામાં જ વીતે.....

સં. ૧૯૯૮માં મુમુક્ષુ બ્રહ્મચારીભાઈઓને માટે “સનાતન જૈન બ્રહ્મચર્યાશ્રમ”ની સ્થાપના થઈ; પૂજ્ય બેનશ્રીબેનની પવિત્ર છાયામાં રહેતા કેટલાક કુમારિકા બહેનોને પણ બાલબ્રહ્મચારી રહીને સોનગઢમાં જ વસવાની ભાવના હતી. તેના પરિણામે સં. ૨૦૦૫ના કારતક સુદ તેરસે છ કુમારિકા બહેનોએ આજીવન-બ્રહ્મચર્ય પ્રતિજ્ઞા લીધી; અને તે પ્રસંગે “સનાતન જૈન કુમારિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમ”ની સ્થાપના થઈ, ને તેને માટે લગભગ રૂ. ૧૨૦૦૦/-નું ફંડ થયું. પરંતુ હજી બહેનોના આશ્રમ માટે કોઈ સ્વતંત્ર મકાનનો બંદોબસ્ત ન હતો. ત્રણચાર વર્ષ દરમિયાન બીજા પણ અનેક જિજ્ઞાસુ બહેનો તૈયાર થયા અને તેઓ પણ બ્રહ્મચર્યજીવનની ભાવના ભાવવા લાગ્યા.....

સં. ૨૦૦૭માં શ્રી સીમંધરભગવાનના વાર્ષિક પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે, કલકત્તાથી શ્રીમાન્ વછરાજી શેઠ (લાડનુવાળા) તેમના ધર્મપત્ની મનફૂલાદેવી સહિત પહેલી જ વાર સોનગઢ આવ્યા...ત્યારે પૂ. ગુરુદેવના અદ્ભુત પ્રવચનો સાંભળીને તથા સોનગઢમાં થતી મહાન ધર્મપ્રભાવના દેખીને, તેમજ બહેનોના મંડળનું સુંદર વાતાવરણ દેખીને, તેઓ ઘણા ખુશી થયા, અને વિશેષ ઉલ્લાસ આવતાં શેઠાણી શ્રી મનફૂલાદેવીએ તુરત જ સોનગઢમાં વિશાળ જમીન ખરીદીને લગભગ સવાલાખ રૂ. ના ખરચે “શ્રી ગોગીદેવી દિ. જૈન શ્રાવિકા બ્રહ્મચર્યાશ્રમ” બંધાવી આપ્યો. સં. ૨૦૦૮ ના મહા સુદ પાંચમે ઘણાજ ઉત્સાહપૂર્વક તે આશ્રમનું ઉદ્ઘાટન થયું. હાલ પૂ. બેનશ્રીબેન જેવા પવિત્ર આત્માઓની મંગલ છાયામાં મુખ્યપણે બાલબ્રહ્મચારીબહેનો સહિત એકંદર ત્રીસેક બહેનો આ આશ્રમમાં રહે છે.

આ આશ્રમનું વાતાવરણ ઉપશાંત અને આહ્લાદકારી છે.....શ્રીદેવ-ગુરુની નીકટ છાયામાં જ આ આશ્રમ છે.....ત્યાંથી હરતાંફરતાં દેવગુરુના દર્શન થયા કરે છે ને સંધ્યા સમયે તો માનસ્તંભસ્થ સીમંધરનાથની છાયા આશ્રમ ઉપર છવાઈ જાય છે. આવા આ આશ્રમમાં પૂ. બેનશ્રીબેન નિવૃત્તિકાળમાં પોતાના ચિંતન-મનન ઉપરાંત, કોઈવાર ભક્તિનો ઉમળકો આવી જતાં આશ્ચર્યકારી ભક્તિ કરાવે છે.....તો કોઈવાર વૈરાગ્યભરેલી વાર્તાઓ પણ કહે છે, કોઈવાર ગુરુદેવનો મહિમા ગાય છે....તો કોઈવાર તીર્થયાત્રાનું ઉમંગભર્યું વર્ણન કરે છે, કોઈવાર પ્રસંગોચિત્ત હિતોપદેશ પણ આપે છે.....તો કોઈવાર આનંદપૂર્વક ઉલ્લાસ પ્રેરે છે..... નવાનવા શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ પણ કરાવે છે.....ને કોઈ વાર પરીક્ષા પણ લ્યે છે.....

બંને પવિત્ર બહેનોનું જીવન ધર્મરંગથી રંગાયેલું છે.....તેઓનું જીવન જ એવા પ્રકારનું છે કે તેમની

નીકટછાયામાં રહેતાં હરક્ષણે જ્ઞાન-વૈરાગ્યના સંસ્કારોનું સીંચન સહેજે સહેજે થયા કરે છે. આ ઉપરાંત આશ્રમવાસી બહેનો પણ પરસ્પર વાત્સલ્યપૂર્વક ઢળીમળીને સ્વાધ્યાય-ભક્તિ આદિ કાર્યો કરે છે. કુટુંબ છોડીને બહારગામથી અહીં આવીને રહેનારા બહેનોને પણ એવું નથી લાગતું કે અમે એકલા છીએ.....સંતોની મધુરી છાયામાં સાધર્મીઓનું એક નવું જ કુટુંબ અહીં રચાઈ ગયું છે.

ભારતભરમાં આશ્રમો તો અનેક ચાલતા હશે.....પરંતુ સંતોથી સીધી છાયામાં... અધ્યાત્મના ઉપશાંત વાતાવરણમાં...વાત્સલ્યના વહેતા ઝરણામાં...ચાલતો આવા પ્રકારનો આશ્રમ તો આ એક જ છે.

મુલાકાત માટે બહારથી આવનારા માણસો પણ, આશ્રમમાં પ્રવેશ કરતાં જ ત્યાંના શાંતિમય વાતાવરણથી અંજાઈ જાય છે.

આશ્રમવાસી બહેનો પોતપોતાની આજીવિકા પોતાના ખર્ચે જ ચલાવી લે છે....અને પૂ. બેનશ્રીબેન હસ્તક ખાનગી સહાય ખાતું પણ ચાલે છે. આશ્રમના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે શ્રી વછરાજી શેઠે રૂા. ૨૫૦૦૧/- આશ્રમને માટે જાહેર કર્યા છે..... તે ઉપરાંત બીજું પણ કેટલુંક ફંડ છે. હાલ આશ્રમમાં કોઈ વધારે રૂમ ખાલી નથી.

સામાન્યપણે આ આશ્રમનો એક નિયમિત કાર્યક્રમ ઘડવામાં આવ્યો છે. આ કાર્યક્રમ ઉપરાંત આહાર-વિહાર વગેરે બાબતમાં પણ યોગ્ય નિયમોનું પાલન કરવામાં આવે છે; ને આશ્રમવાસી બેનો સંતોની છાયામાં હર્ષોલ્લાસપૂર્વક જીવન વીતાવે છે.

પરમપૂજ્ય ગુરુદેવના મહાન પ્રતાપે સ્થાપાયેલ આ આશ્રમ સદાય વૃદ્ધિગત હો.....ને આશ્રમવાસી સાધર્મી બહેનો સંતોની પવિત્ર છાયામાં આત્મલાભ પામો.

જ્ઞાન ભાવના

મैं परमेष्ठी पंच ध्यावुं,
श्रुतदेवी माता भावुं;
मैं सब संतन के यरणों
बलि बलि जावुं रे.....
मैं सम्यक्दर्शन भावुं,
अरु ज्ञान-यरित्र मिलावुं
वरदान प्रभुसे पाकर
प्रभु सम थाઉं रे.....
मैं मुक्ति के पथ धावुं,
सिंहनाद से कर्म हटावुं,
गुरु कडान की बंसी सुनकर
उगमग डोलुं रे.....

[જિનેન્દ્ર ભજનમાળા પા. ૫૭]

વૈરાગ્યભાવના

તોરણ પર જબ આઈયા યે માંય,
સલ્હો મ્હારી ! પશુવન સુણી પુકાર.....
...પાછો હી રથ ફેરિયો યે માંય.....
તોડયા છે કાંકણ દોરડા યે માંય.....
સલ્હો મ્હારી ! તોડયા છે નવસર હાર,
દીક્ષા ઉર ધાર લીની હૈ.....
સંજમ અબ મેં ધારસ્યું હે માંય,
સલ્હો મ્હારી ! જાસ્યું ગઢગીરનાર,
કરમફંદ કાટસ્યું હે માંય.....

(જિનેન્દ્ર-ભજનમાળા પા. ૪૧)

જ્ઞાનવૈરાગ્યનાં સીંચન

- ❁ નેમિનાથ કુમારનો રથ નજીક ને નજીક આવી રહ્યો છે.....
- ❁ ભગવાનના રથને ઝરુખામાંથી ઝાંખી રહેલી રાજમતી એકાએક સખીને કહે છે કે અરે મારી સાહેલી ! તું જલદી માતા-પિતા પાસે જઈને કહે કે ભગવાન નેમિકુમારે પશુઓનો કરુણ પોકાર સાંભળીને વૈરાગ્યથી રથ પાછો ફેરવી નાખ્યો છે, નવસર હાર તોડી નાંખ્યા છે, ને હાથમાંથી કંકણના દોરડા છોડી નાંખ્યા છે.....એણે મનમાં દીક્ષા લેવાનો નિશ્ચય કરી લીધો છે.....
- ❁ (..... રાજમતી ગંભીરતાથી કહે છે:-) હે સખી ! માતાપિતાને કહેજે કે હવે અમે પણ સંજમ ધારણ કરશું.... અને ગઢગીરનાર જઈને કર્મ ફંદને કાટવાનો ઉદ્યમ કરશું.
-રાજમતીની દીક્ષાનો કેવો સરસ વૈરાગ્ય-પ્રસંગ !!

(૧૪ કુમારીકા બેનોની બ્રહ્મચર્યદીક્ષા પહેલાંની સૌથી છેલ્લી ભક્તિનો આ ભાગ છે. આવા જ્ઞાન-વૈરાગ્યનું સીંચન અને પોષણ પૂ. બેનશ્રીબેન નિરંતર કરી જ રહ્યા છે. સંતોની છાયામાં નિરંતર જ્ઞાન-વૈરાગ્યની આવી ભાવનાના વાતાવરણમાં વસનારા ૧૪-૧૪ કુમારીકા બેનોએ પૂ. ગુરુદેવ પાસે જ્યારે બ્રહ્મચર્યની દીક્ષા લીધી-એ પ્રસંગ પણ કેવો વૈરાગ્યપ્રેરક હતો !!)

卐 ધર્મમાતા પૂ. બેનશ્રીબેન 卐

卐 :: સંક્ષિપ્ત પરિચય :: 卐

જે કુમારિકા બહેનોના બ્રહ્મચર્ય-પ્રસંગ નિમિત્તે આ બ્રહ્મચર્ય-અંક પ્રસિદ્ધ થાય છે તે બહેનોના જીવનમાં, પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવના આત્મસ્પર્શી ઉપદેશ ઉપરાંત, પૂ. બેનશ્રીબેનનો પણ મહાન આધાર છે, તેથી અહીં આ પ્રસંગે તેઓશ્રીનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપવામાં આવ્યો છે.

પૂજ્ય બેનશ્રી ચંપાબેન

તેમનો જન્મ સં. ૧૯૭૦ના શ્રાવણ વદી બીજે વઢવાણ શહેરમાં થયો.....પિતાશ્રીનું નામ જેઠાલાલભાઈ ને માતુશ્રીનું નામ તેજબા. તે વખતે એ બાળકીના તેજની તેજબાને ખબર ન હતી કે 'આ બાળકી માત્ર મારી પુત્રી તરીકે જ નહિ પરંતુ ભારતના હજારો ભક્ત-બાળકોની ધર્મમાતા થવા માટે અવતરેલી છે.'

કેટલોક વખત તેઓ કરાંચીમાં રહ્યા.....ત્યારબાદ ૧૯૮૬ની સાલમાં માત્ર સોળ વર્ષની વયે તેઓ પૂ. ગુરુદેવના પહેલવહેલા પરિચયમાં (વઢવાણ તથા ભાવનગર મુકામે) આવ્યા.....ને પૂજ્ય ગુરુદેવની આત્મસ્પર્શી વાણી સાંભળતાં જ એ વૈરાગી આત્માના સંસ્કારો ઝણઝણી ઊઠ્યા. પૂ. ગુરુદેવની વાણીમાં આત્માના આનંદસ્વભાવની અદ્ભુત મહિમાભરેલી વાત સાંભળતાં તેમને એમ થતું કે 'અહો! આવો સ્વભાવ મારે પ્રાપ્ત કરવો જ છે'.....અને.....એ દૈનિકશ્રયી આત્માએ, આત્મમંથનની સતત ધૂન જગાવીને અલ્પકાળમાં જ પોતાના મનોરથ પૂરા કર્યા. માત્ર ૧૯ વર્ષની વયમાં અપૂર્વ આત્મદશા પ્રાપ્ત કરી.....

પૂજ્ય બેન શાંતાબેન

તેમનો જન્મ સં. ૧૯૬૭ના ફાગણ સુદ અગીઆરસે ઢસા-ઢોલરવા ગામે થયો. પિતાજી મણીલાલભાઈ ને માતાજી દીવાળીબા. સં. ૧૯૮૩થી તેઓ પૂ. ગુરુદેવના પરિચયમાં (લાઠી મુકામે) આવ્યા. આત્માની પ્રાપ્તિ માટે એ વૈરાગી આત્મા રાતદિન ઝંખતો હતો.....

સં. ૧૯૮૯માં પરમપૂજ્ય ગુરુદેવના ચાતુર્માસ વખતે રાજકોટમાં જ્યારે બેનશ્રી ચંપાબેન આવ્યા ને અમુક વાતચીત થઈ.....ત્યારે આધ્યાત્મિક ઝવેરી ગુરુદેવે એ ચૈતન્યરત્નના તેજ પારખી લીધાં..... ને શાંતાબેનને ભલામણ કરી કે તમારે આ બેનનો પરિચય કરવા જેવો છે.

બસ, એક તો સંસ્કારી આત્માની તૈયારી ને વળી ગુરુદેવની આજ્ઞા!-પછી શું કહેવાનું હોય!! શાંતાબેને મહાન આત્મ-અર્પણતાપૂર્વક પૂ. ચંપાબેનનો પરિચય કર્યો.....પૂ. ચંપાબેને હૃદયના ઊંડા ઊંડા ભાવો ખોલ્યા ને આત્મિક ઉદ્ધાસ આપી આપીને છેવટે તેમને 'આપ સમાન બનાવ્યા.'.....એ રીતે આત્મપ્રાપ્તિ માટે ઝુરતા એ આત્માએ પણ આત્મપ્રાપ્તિ કરી લીધી.

બસ ! બંને સાધક સખીઓનું મિલન થયું...પૂ. ગુરુદેવની છાયામાં બંને બહેનો એકબીજાના જીવનમાં એવા ગુંથાઈ ગયા-જાણે કે શ્રદ્ધા અને શાંતિનું મિલન થયું !જાણે કે વૈરાગ્ય અને ભક્તિનું મિલન થયું.....જાણે કે આનંદ અને જ્ઞાનનું મિલન થયું !

એ ૮૯ની સાલથી આજસુધી બંને બેનો ભેગાં જ છે.....એમની એકરસતા દેખીને જ્યારે કોઈ પૂછે છે કે 'આપ બંને સગી બહેનો છો !' -ત્યારે ગંભીરતાથી મોઢું મલકાવીને તેઓ કહે છે કે "ના....સગી બહેનો કરતાંય વિશેષ છીએ..."... અને ખરેખર એમ જ છે. એમના દેહ ભલે બે દેખાય છે પણ બે દેહ વચ્ચે આત્મા તો જાણે એક જ હોય !-એવી એમના હૃદયની એકતા છે.

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવને આ બંને બેનો પ્રત્યે પુત્રીવત્ અપાર વાત્સલ્ય છે.....અને આ બંને બહેનોના રોમેરોમમાં પૂ. ગુરુદેવ પ્રત્યે અપાર ઉપકારની જે ભક્તિ ભરેલી છે તેનું વર્ણન કરવાની કાંઈ ચેષ્ટા કરવી તે માત્ર 'દેડકાના ઠેકડા' જેવી જ ગણાશે. ટૂંકામાં એટલું જ કહેવું બસ થશે કે-પૂ. ગુરુદેવના આત્મસ્પર્શી અધ્યાત્મોપદેશને યથાર્થપણે આત્મામાં ઝીલીને, પવિત્ર જ્ઞાનથી અને વૈરાગ્યથી, વિનયથી અને અર્પણતાથી, ભક્તિથી અને પ્રભાવનાથી, સર્વ પ્રકારે તેઓએ પૂ. ગુરુદેવની અને જિનશાસનની શોભા વધારી છે.

પૂ. ગુરુદેવ કહે છે કે આ કાળે આવા બેનો પાક્યા છે તે મંડળની બેનુંના મહાભાગ્ય છે. જેનાં ભાગ્ય હશે તે તેમનો લાભ લેશે. એમનું જ્ઞાન, એમનો વૈરાગ્ય, એમની અર્પણતા, એમના સંસ્કારો, -એ બધું લોકોને સમજવું કઠણ પડે તેમ છે.

સં. ૧૯૯૧માં પૂ. ગુરુદેવે પ્રગટરૂપે જ્યારે સંપ્રદાયનું પરિવર્તન કર્યું અને સૌરાષ્ટ્રભરમાં ચારે કોરથી વિરોધના ઢોલકાં વાગવા માંડ્યાં, ત્યારે આ બંને બહેનોએ “એ તો બધા આઠ દિવસ બોલીને બેસી જશે, -બધું ય આઠ દિવસમાં ઠરી જશે” એમ કહીને જે હિંમત બતાવી છે, અને જરૂર પડે તો પોતાના અંગત દાગીના પણ વાપરી નાંખવા તૈયાર થઈને જે અર્પણતા બતાવી છે, -તેની કથની આજેય ભક્તોના હૈયાંને રોમાંચથી હચમચાવી મુકે છે!

ત્યાર પછી સં. ૧૯૯૩થી માંડીને આજસુધી તો ઘણાય અદ્ભુત પ્રસંગો બન્યા છે, પરંતુ એ બધાનું સવિસ્તર વર્ણન આ સ્થાને થઈ શકે તેમ નથી.

હવે તો, પરમપૂજ્ય ગુરુદેવના મહાન પ્રભાવથી હજારો જીવો ભક્તિપૂર્વક ગુરુદેવના પાવન ઉપદેશને અનુસરી રહ્યા છે, ગામેગામ જિનમંદિરો ને મંડળો સ્થપાઈ ચૂક્યા છે, ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ પણ દિને દિને વૃદ્ધિગત થતી જાય છે. ગામેગામના મુમુક્ષુમંડળો પોતાનું સંચાલન પૂ. બેનશ્રીબેનની સલાહ-સૂચનાનુસાર કરી રહ્યા છે, તેઓશ્રીની આજ્ઞા બધા ભક્તજનો પ્રમોદપૂર્વક શિરોધાર્ય કરે છે.

પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ વગેરે વિશેષ પ્રભાવનાના કાર્યો તેઓ કેવી કુશળતાથી ને ભક્તિથી શોભાવે છે તે તો તે પ્રસંગો નજરે જોનારને જ ખ્યાલ આવે.

છેલ્લા કેટલાક વરસોથી સોનગઢમાં શ્રાવિકા-બ્રહ્મચર્યાશ્રમ બંધાયેલ છે; તેમાં પૂજ્ય બંને બહેનો રહે છે, તેઓ જ આશ્રમના અધ્યક્ષ છે; અને પૂ. ગુરુદેવના ઉપદેશથી પ્રભાવિત થયેલા અનેક મુમુક્ષુ બહેનો, પોતાના ગામ અને કુટુંબને છોડીને, આત્મહિતની ભાવનથી પૂ. બેનશ્રીબેનની શીતળ હૂંફમાં પોતાનું જીવન વીતાવે છે.....ને પૂ. બેનશ્રીબેન જ્ઞાન-વૈરાગ્યના સીંચનદ્વારા તેઓના જીવનનું ઘડતર કરે છે. એ ઘડતરના પ્રતાપે ૨૦ કુમારિકા બેનોએ તો બાલબ્રહ્મચર્યની પ્રતિજ્ઞા લઈ લીધી છે.

જયવંત વર્તો... આ કાળના શ્રાવિક-શિરોમણિ બંને ધર્મમાતાઓ.....

આનંદની સ્ફૂરણા

અહો! સંતોના શ્રીમુખેથી આત્માના આનંદની કે સમ્યગ્દર્શનની વાત સાંભળતાં પણ આત્માર્થી જીવોને કેવો ઉલ્લાસ આવે છે! સંતોના શ્રીમુખથી નીકળતું એ આનંદનું ઝરણું ગમે તેવી વેદનાને ભૂલાવી દેવા સમર્થ છે.

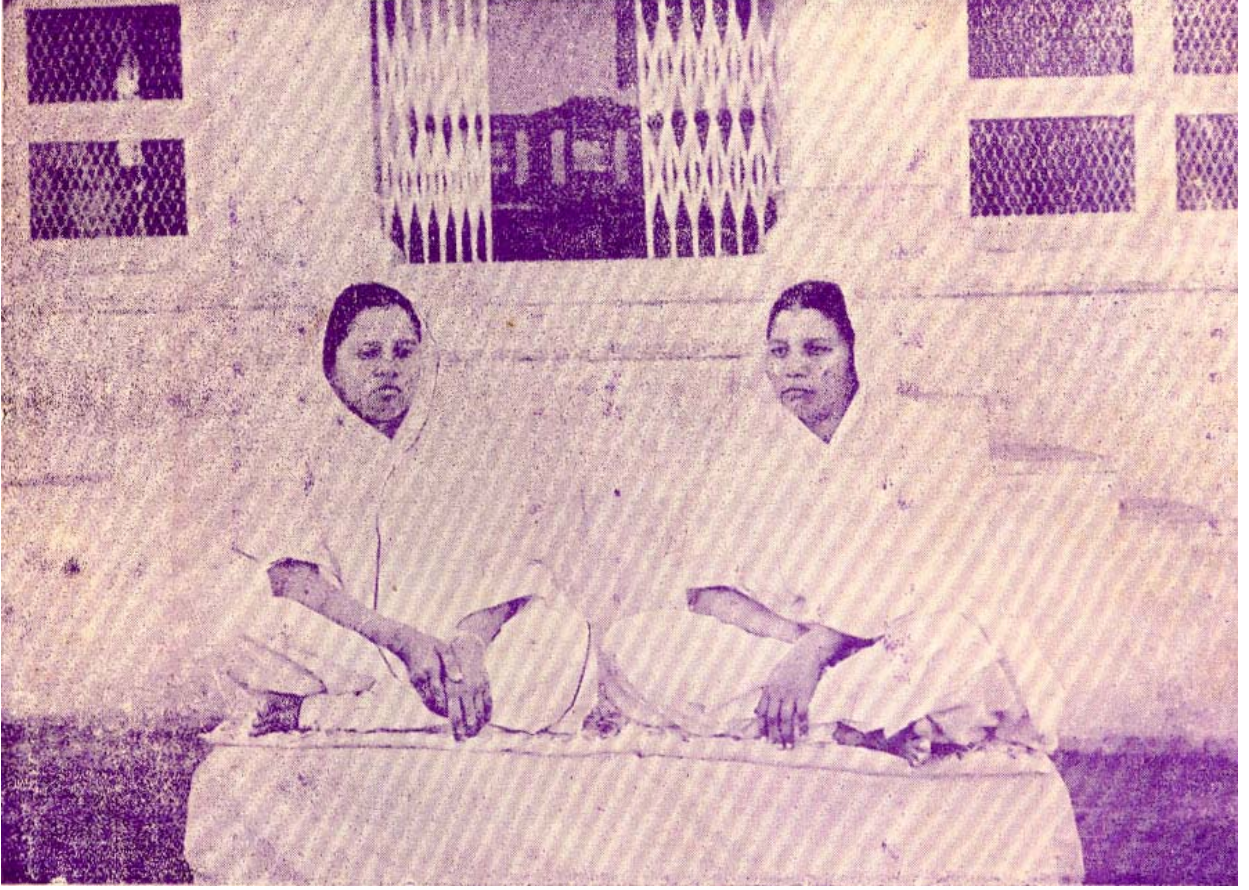
અહા! સમ્યગ્દર્શન એ કેવી પરમશરણભૂત વસ્તુ છે કે ગમે તે પ્રસંગે તેને યાદ કરતાં જ જગત આખાનું દુઃખ ભૂલાઈ જાય ને આત્મામાં આનંદની સ્ફૂરણા જાગે.-તો એ સમ્યગ્દર્શનના સાક્ષાત્ વેદનની શી વાત!!

ખરેખર, એ આનંદમગ્ન સમકિતી સંતોની જગતમાં બલિહારી છે.

ભારતના શ્રાવિકા-શિરોમણિ

-જેમનાથી આજે ભારતનો શ્રાવિકાસંઘ શોભી રહ્યો છે.

પૂજ્ય માતૃશ્રી....!

આપના જીવનનો અનુભવ, આપના જીવનનું જ્ઞાન, આપના જીવનનો વૈરાગ્ય, આપના જીવનની ગંભીરતા, આપના જીવનમાં દેવ-ગુરુ-ધર્મ પ્રત્યેની અપાર ભક્તિ-અર્પણતા, અને આપનું પરસ્પરનું વાત્સલ્ય,-એ બધુંય અમારે શીખવાનું છે. વિશેષ શું કહીએ ? આપનું આખું જીવન જ અમારા માટે એક મહાન આદર્શ છે તેથી-

‘યહ જીવન તુમસા જીવન હો।।।।’

-એવી ભાવનાપૂર્વક આત્મધર્મનો આ બ્રહ્મચર્ય-અંક અમે આપનાં પાવન કરકમળમાં અર્પણ કરીએ છીએ.

-આપનાં બાળકો.

જ્ઞાન-વૈરાગ્યનાં સીંચન

- ❁ “હે જીવ! તને ક્યાંય ન ગમતું હોય તો તારો ઉપયોગ પલટાવી નાંખ....ને આત્મામાં ગમાડ! આત્મામાં ગમે તેવું છે....આત્મામાં આનંદ ભર્યો છે એટલે ત્યાં જરૂર ગમશે.....માટે આત્મામાં ગમાડ. જગતમાં ક્યાંય ગમે તેવું નથી પણ એક આત્મામાં જરૂર ગમે તેવું છે. માટે તું આત્મામાં ગમાડ.”
- ❁ અહો, આ અશરણ સંસારમાં જન્મની સાથે મરણ જોડાયેલું જ છે....આત્માની સિદ્ધિ ન સધાય ત્યાં સુધી જન્મ-મરણનું ચક્ર ચાલ્યા જ કરવાનું. આવા અશરણ સંસારમાં દેવ-ગુરુ-ધર્મનું જ શરણ છે. પૂ. ગુરુદેવે બતાવેલા ચૈતન્યશરણને લક્ષ્યગત કરીને તેના દૃઢ સંસ્કાર આત્મમાં પડી જાય-એજ જીવનમાં કરવા જેવું છે.”
- ❁ “અંતરના ઊંડાણથી પોતાનું દિત સાધવા જે આત્મા જાગ્યો.....અને જેને આત્માની ખરેખરી લગની લાગી,-તેની આત્મલગની જ તેનો માર્ગ કરી દેશે. આત્માની ખરેખરી લગની લાગે ને અંદરમાં મારગ ન થાય-એમ બને જ નહિ.....આત્માની લગની લાગવી જોઈએ..... તેની પાછળ લાગવું જોઈએ...આત્માને ધ્યેયરૂપ રાખીને દિનરાત સતત પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.... ‘કેમ મારું દિત થાય’.....‘કેમ હું આત્માને જાણું!’..... એમ લગની વધારીને પ્રયત્ન કરે તો જરૂર માર્ગ હાથ આવે.”
- ❁ “જેઓ આત્માનું સુખ પામ્યા એવા જ્ઞાનીઓને પછી એમ થાય કે અહો! જગતમાં બધાય જીવો આવું સુખ પામે...આત્માનું આવું સુખ બધાય પામે.....અમારા જેવું સુખ બધા જીવો પામે....”
- ❁ જ્ઞાનીની પરિણતિ સહજ હોય છે.....પ્રસંગે-પ્રસંગે એને ભેદજ્ઞાનને યાદ કરીને ગોખવું નથી પડતું....પણ એને તો એવું પરિણમન જ સહજ થઈ ગયું છે.....આત્મામાં એકધારું પરિણમન વર્ત્યા જ કરે છે”

[-ભિન્ન-ભિન્ન પ્રસંગે પૂ. બેનશ્રીબેનના ઉદ્ગારો]

મુદ્રક:-જમનાદાસ માણેકચંદ રવાણી, અનેકાન્ત મુદ્રણાલય : વલ્લભવિદ્યાનગર (ગુજરાત)

પ્રકાશક:-શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ વતી જમનાદાસ માણેકચંદ રવાણી, વલ્લભવિદ્યાનગર (ગુજરાત)